

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Materiał opracowany przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

O Lokalnych Partnerstwach Wodnych (LPW) - dzisiaj i jutro

**Jak skutecznie aktywizować lokalną społeczność
na rzecz racjonalnej gospodarki wodnej
w województwie kujawsko-pomorskim**

KUJAWSKO-POMORSKI
OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w Minikowie

Minikowo, 2022

O Lokalnych Partnerstwach Wodnych (LPW) – dzisiaj i jutro

Jak skutecznie aktywizować lokalną społeczność na rzecz racjonalnej gospodarki wodnej w województwie kujawsko-pomorskim

ISBN 978-83-65181-90-9

Nakład: 1000 egz.

Praca zbiorowa pod redakcją Ryszarda Zarudzkiego

Autorzy:

Ryszard Zarudzki
Zenon Lewandowski
Małgorzata Kołacz
Rafał Serafin

Fotografia na okładce:
Evgeni Tcherkasski, Pixabay

Fotografie:
zasoby KPODR w Minikowie
Anna Czajkowska
Małgorzata Kołacz
Ryszard Zarudzki

Opracowanie graficzne, skład: Jarosław Domiński

Wydawca:
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie
89-122 Minikowo
tel. 52 386 72 14
www.kpodr.pl

O Lokalnych Partnerstwach Wodnych (LPW) – dzisiaj i jutro

Jak skutecznie aktywizować lokalną społeczność
na rzecz racjonalnej gospodarki wodnej
w województwie kujawsko-pomorskim

Spis treści

1.	Wprowadzenie	7
	<i>Ryszard Zarudzki – Z-ca Dyrektora Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie</i>	
2.	Partnerstwo w kujawsko-pomorskim	8
	<i>Rafał Serafin – Akredytowany animator partnerstwa, IsoTech - lokalne rynki dla żywności produkowanej lokalnie</i>	
3.	Lokalne Partnerstwa Wodne w województwie kujawsko-pomorskim	11
	<i>Ryszard Zarudzki – Z-ca Dyrektora Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie</i> <i>Małgorzata Kołacz – Wojewódzki Koordynator ds. Wody; Główny Specjalista KPODR w Minikowie</i>	
3.1	Proces tworzenia Lokalnych Partnerstw Wodnych w województwie kujawsko-pomorskim	11
3.2	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie jako koordynator tworzenia Lokalnych Partnerstw Wodnych (LPW)w regionie	12
3.3	Pomoc i wsparcie KPODR w Minikowie dla LPW w 2020 r., 2021 r.,2022 r.	12
3.4	Proces tworzenia Lokalnych Partnerstw Wodnych	13
3.5	Podsumowanie trzech lat pracy nad wsparciem dla tworzenia LPW	16
3.6	Organizacja i funkcjonowanie Lokalnego Partnerstwa Wodnego - czym jest Lokalne Partnerstwo Wodne (LPW)?	17
4.	Plany rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022-2030 Rola Powiatowych Planów Wodnych jako narzędzia systemowego wprowadzania zmian w gospodarce wodą w społecznościach lokalnych.	19
	<i>Zenon Lewandowski – Ekspert ds. rozwoju obszarów wiejskich.</i>	
4.1	Plany rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022 – 2030	19
4.2	Uwarunkowania prawne i organizacyjne tworzenia Powiatowych Planów Wodnych [PPW] treść powiatowego planu wodnego	20
4.3.	Rola PPW dla rozwoju współpracy w lokalnej społeczności	20
4.4.	Jak wdrażać powiatowy plan wodny?	21
4.5.	Wzór formularza projektu do realizacji w ramach wdrażania Powiatowego Planu Wodnego (działania LPW i jego partnerów)	23
5.	Rada Partnerstw Wodnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego jako narzędzie wsparcia dla programów racjonalnej gospodarki wodą w województwie kujawsko-pomorskim	24
	<i>Ryszard Zarudzki – Z-ca Dyrektora Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie</i> <i>Zenon Lewandowski – Ekspert ds. rozwoju obszarów wiejskich.</i>	
5.1.	Zadania, funkcjonowanie i metody działania Wojewódzkiej Rady Partnerstw Wodnych (WRPW)	24
6.	Działania do realizacji przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie na rzecz rozwoju Lokalnych Partnerstw Wodnych	25
	<i>Ryszard Zarudzki – Z-ca Dyrektora Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie</i> <i>Małgorzata Kołacz – Wojewódzki Koordynator ds. Wody; Główny Specjalista KPODR w Minikowie</i>	

7.	Wsparcie organizacyjne, finansowe i merytoryczne dla Lokalnych Partnerstw Wodnych Obecne i przyszłe możliwości finansowania inwestycji związanych z modernizacją systemu melioracji rolniczych i rozwoju małej retencji	28
	<i>Ryszard Zarudzki – Z-ca Dyrektora Kujawsko - Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie</i>	
7.1.	O Lokalnych Partnerstwach Wodnych w Sejmie	28
7.2.	Zapewnienie dotacji z budżetu państwa dla spółek wodnych na utrzymanie urządzeń melioracji wodnych – 40 mln zł rocznie	28
7.3.	Wsparcie w ramach okresu przejściowego PROW 2021-2023	29
7.4.	Krajowy Plan Odbudowy	29
7.5.	Działania Ministerstwa Infrastruktury rzecz melioracji i retencji wody na obszarach wiejskich	29
7.6.	Działania Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie	32
7.7.	Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)	33
7.8.	Wybrane działanie Ministerstwa Klimatu i Środowiska - „Miasto z Klimatem”	34
8.	Spółki wodne jako część systemu zarządzania infrastrukturą wodną na obszarach wiejskich. Potrzeby i możliwości poprawy sytuacji spółek wodnych w społecznościach lokalnych	35
	<i>Zenon Lewandowski – Ekspert ds. rozwoju obszarów wiejskich</i>	
8.1.	Spółki wodne w systemie zarządzania wodą w kraju	35
8.2.	Kluczowa rola spółek wodnych w racjonalnym gospodarowaniu wodą na obszarach wiejskich	35
8.3.	Stan infrastruktury wodnej w zarządzie spółek wodnych	36
8.4.	Finansowanie działalności spółek wodnych	36
8.5.	Wsparcie działalności organizacyjnej spółek wodnych	37
9.	Informacje nt. Lokalnych Partnerstw Wodnych powstałych w 2020 , 2021 i 2022 r.	39
	<i>Zenon Lewandowski – Ekspert ds. rozwoju obszarów wiejskich</i>	
9.1	Informacje nt. LPW w 2022 r.	39
	1.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego	
	2.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Lipnowskiego	
	3.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Mogileńskiego	
	4.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Rypińskiego	
	5.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Tucholskiego	
	6.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Świeckiego	
	7.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Wąbrzeskiego	
9.2	Informacje nt. LPW w 2021 r.	47
	8.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Aleksandrowskiego	
	9.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Brodnickiego	
	10.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Bydgoskiego	
	11.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Chełmińskiego	
	12.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Grudziądzkiego	
	13.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Inowrocławskiego	
	14.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Radziejowskiego	
	15.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Toruńskiego	
	16.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Włocławskiego	
9.3	Informacje nt. LPW w 2020 r.	57
	17.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Nakielskiego	
	18.Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Sępoleńskiego	

Wprowadzenie

Opracowanie „O Lokalnych Partnerstwach Wodnych (LPW)” jest próbą podsumowania pracy jaka została wykonana w Kujawsko-Pomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Minikowie związana z tworzeniem Lokalnych Partnerstw Wodnych (LPW).

Partnerstwa rodzą się jako wizje w naszych umysłach. Ta podróż od pomysłu do realizacji zaczyna się w naszej wyobraźni. Stworzenie samej wizji – nawet najbardziej odważnej – nie wystarczy, trzeba jeszcze potrafić przekazać ją innym w taki sposób, aby wzbudzić ich żywe zainteresowanie i entuzjazm. (Rozdział 2)

W oparciu o takie podejście w opracowaniu przedstawiono główne elementy procesu powstawania Lokalnych Partnerstw Wodnych w województwie kujawsko-pomorskim ze szczególnym uwzględnieniem roli doradców, współpracy z ekspertami zewnętrznymi.

Podsumowano trzy lata pracy nad wsparciem dla tworzenia LPW lata 2020, 2021 i 2022. Łącznie powstało 18 Lokalnych, powiatowych Partnerstw Wodnych. Przystąpiło do nich poprzez podpisanie listu intencyjnego 230 interesariuszy, głównie sekreta publicznego i społecznego.

Opracowano 19 Powiatowych Planów Wodnych LPW. Temu celowi służyła organizacja blisko 130 spotkań w poszczególnych powiatach. **(Rozdział 3)**

Szczególne miejsce w opracowaniu zajmują plany rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022 – 2030. **(Rozdział 4)** Rola Powiatowych Planów Wodnych jest nie do przecenienia jako narzędzia systemowego wprowadzania zmian w gospodarce wodą w społecznościach lokalnych. Wszystkich zainteresowanych odsyłam do tego rozdziału, w którym poznają uwarunkowania prawne i organizacyjne tworzenia Powiatowych Planów Wodnych [PPW], treść powiatowego planu wodnego, jego rolę dla rozwoju współpracy w lokalnej społeczności, oraz jak wdrażać powiatowy plan wodny. Zwracam uwagę również na wzór formularza projektu do realizacji w ramach wdrażania Powiatowego Planu Wodnego (dla działania LPW i jego partnerów).

Wojewódzka Rada Partnerstw Wodnych jako narzędzie wsparcia dla programów racjonalnej gospodarki wodą w województwie kujawsko-pomorskim, to istotny element całego systemu ma rzecz małej i średniej retencji. W opracowaniu przedstawiono zadania, funkcjonowanie i metody działania Wojewódzkiej Rady Partnerstw Wodnych (WRPW). **(Rozdział 5)**

W kolejnym rozdziale **(Rozdział 6)** omówiono główne działania do realizacji przez KPODR w Minikowie na rzecz rozwoju Lokalnych Partnerstw Wodnych, aktualnie jaki w przyszłości.

O obecnych i przyszłych możliwościach finansowania inwestycji związanych z modernizacją systemu melioracji rolniczych i rozwoju małej retencji i o wsparciu organizacyjnym, finansowym i merytorycznym dla Lokalnych Partnerstw Wodnych przedstawiono w **Rozdziale 7**.

O szczególnej roli spółek wodnych jako część systemu zarządzania infrastrukturą wodną na obszarach wiejskich oraz potrzeby i możliwości poprawy sytuacji spółek wodnych w społecznościach lokalnych jest mowa w **Rozdziale 8**.

Ostatni, **9 Rozdział** opracowania zawiera krótkie informacje o 18 Lokalnych Partnerstwach Wodnych powstałych w 2020, 2021 i 2022 r.

W kolejnych latach Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie planuje kontynuować działania wspierające funkcjonowanie LPW poprzez organizację konferencji, spotkań, wyjazdów studyjnych oraz warsztatów, prowadzenie pokazów i demonstracji.

Ryszard Zarudzki

1. Partnerstwo w kujawsko-pomorskim

Rafał Serafin

Doświadczenia tworzenia Lokalnych Partnerstw Wodnych (LPW) w województwie kujawsko-pomorskim świadczą o tym, że budowanie skutecznego LPW wymaga świadomego i systematycznego działania ze strony zaangażowanych w nich partnerów.

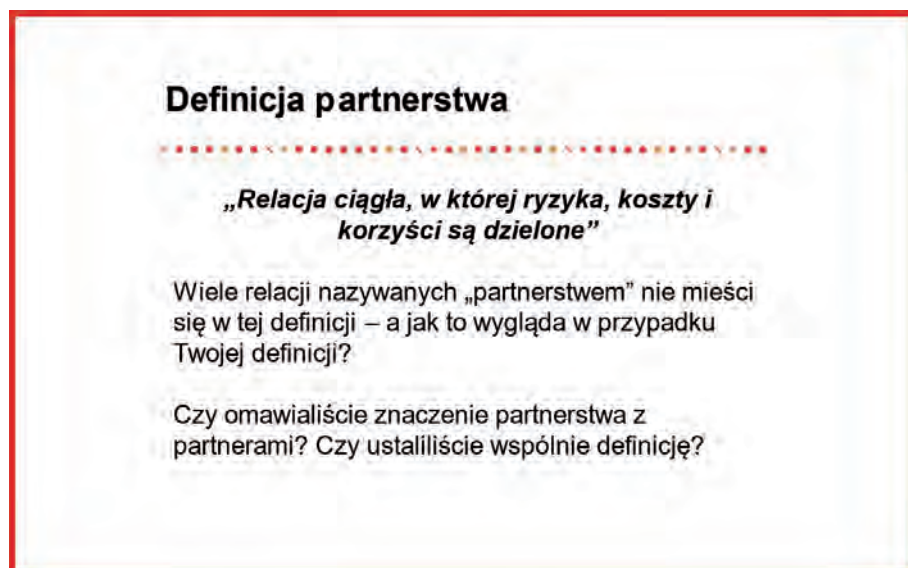
Budowanie partnerstwa to z jednej strony proces kształtowania relacji pomiędzy partnerami, tak aby oni mogli się wzajemnie uzupełniać, a z drugiej to proces realizacji wspólnie ustalonych celów i działań. **Czym zatem jest partnerstwo?**

Istnieje tyle definicji partnerstwa, ile jest osób i organizacji. Nie ma jednej, uniwersalnie przyjętej wersji. Doświadczenie wskazuje, że najkorzystniejsze dla grupy partnerów jest współtworzenie własnego, autorskiego modelu partnerstwa, który najlepiej odpowiada ich celom, możliwościom i uwarunkowaniom, zamiast przyjmowania jakiejś narzuconej procedury.

Doświadczenia z LPW w kujawsko-pomorskim wykazują, że każde partnerstwo powstaje w nieco innych uwarunkowaniach i okolicznościach, i w dodatku mierzy się z nieco innymi problemami. Każdy z partnerów i potencjalnych partnerów doświadcza próby budowania LPW w inny sposób, postrzegając też proces budowania partnerstwa często inaczej.

Istnieje wiele rodzajów współpracy - sojusze, konsorcja, fora skupiające wiele zainteresowanych stron, platformy, sieci i koalicje. Termin „partnerstwo” należy zarezerwować dla szczególnego rodzaju współpracy, która charakteryzuje się procesem współtworzenia, w którym zaangażowani partnerzy wchodzi z sobą w mniej lub bardziej ciągłe interakcje. Jest to relacja, w której **partnerzy dzielą koszty, ryzyka i też korzyści, aby w ten sposób osiągnąć wspólne cele, których żaden z partnerów nie mógłby osiągnąć działając w pojedynkę.**

Proces budowania partnerstwa, to w dużej mierze droga w nieznaną, mająca na celu utworzenia zupełnie nowych możliwości identyfikowania i rozwiązywania problemów związanych z gospodarką wodną.

Punkt wyjścia lub podstawa skutecznego partnerstwa wymaga zatem by partnerzy przyjęli wspólne zasady działania, uznając że:

- nie ma „idealnego planu” dla partnerstwa czy też „szybkiej recepty” na utworzenie i utrzymanie partnerstwa na określonym obszarze. Nie ma też gwarancji sukcesu. Sytuacja każdego LPW jest wyjątkowa, a każdy zestaw partnerów i relacji pomiędzy nimi jest inny. Osoby oraz organizacje z nimi związane, angażują się w partnerstwa z bardzo różnych (a czasem rozbieżnych) motywacji, a więc punkt wyjścia jest zawsze inny.
- Znaczenie określenia „partnerstwa” wymaga doprecyzowania przez angażujących się partnerów w każdej sytuacji w odniesieniu do realiów, w których to partnerstwo musi funkcjonować. Istnieje wiele różnych rodzajów współpracy. Oznacza to, że w każdym LPW zasady partnerstwa muszą być wypracowane i przyjęte w odniesieniu do uwarunkowań, możliwości i potrzeb określonego obszaru.
- Proces partnerstwa w LPW nie musi być z konieczności sprawą przypadkową. Partnerstwo może być planowane, zarządzane i oceniane w sposób systematyczny i świadomy. Pozyskując partnerów, każde partnerstwo ma możliwość niwelowania swoich słabych stron i budowania swoich zdolności do działania.

Budowanie partnerstwa w LPW w oparciu o zasady nie przesądza o wynikach. Jest to sposób na kreowanie przestrzeni dla współtworzenia innowacyjnych i zupełnie nowych rozwiązań z partnerami i interesariuszami w sposób, który odpowiada potrzebom, możliwościom i ograniczeniom określonego obszaru.

Takie podejście:

- zapewnienia, że praktyka budowania partnerstwa w każdym LPW jest spójna pomimo, że każde LPW jest inne, budując własną tożsamość i odpowiadając na specyfikę obszaru, który obejmuje.
- wyznacza ścieżki rozwoju i wzmocnienia LPW jako partnerstwo, które jest w stanie skuteczniej identyfikować i rozwiązywać problemy z gospodarką wodną na swoim terenie.
- mobilizuje do ciągłego i systematycznego szukania możliwości pogłębiania współpracy pomiędzy partnerami i z interesariuszami gospodarki wodnej na terenie objętym działalnością LPW;
- umożliwia monitorowanie, ocenianie i uczenie się procesów partnerskich z korzyścią dla LPW oraz jej partnerów i interesariuszy.

Partnerstwo należy budować na **WSPÓLNYCH ZASADACH** ponieważ...

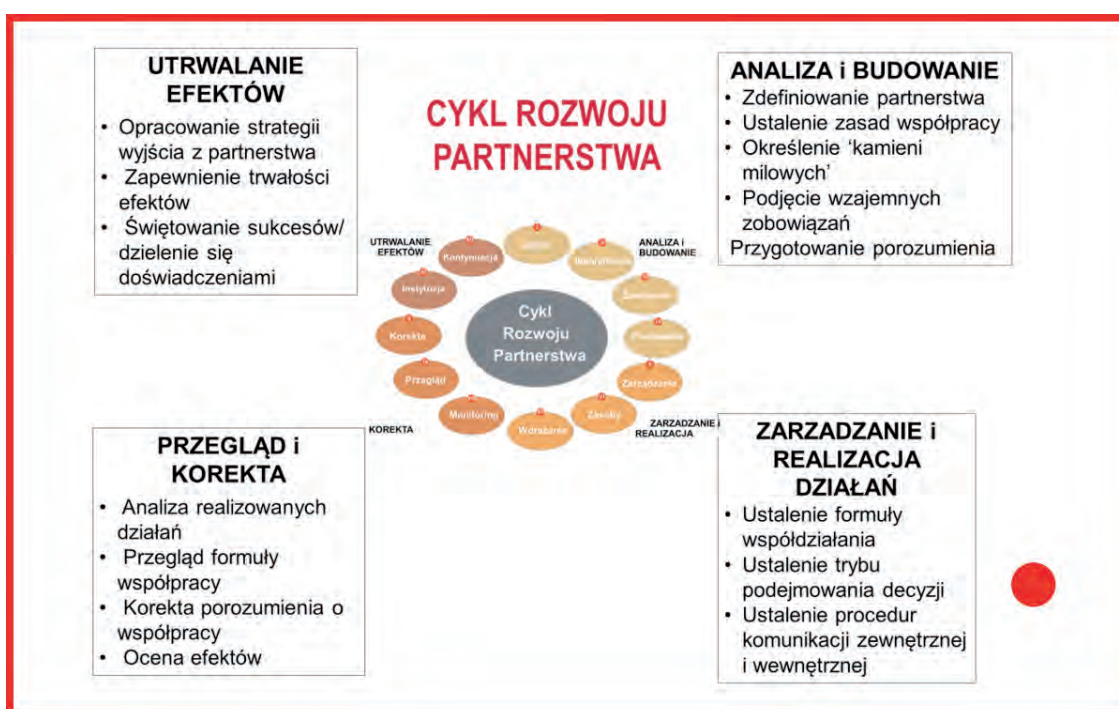
Punktem wyjścia dla sformułowania wspólnych zasad dla LPW mogą być zasady skutecznego partnerstwa, które proponuje Partnership Brokers Association:

Ważny krok w ewolucji LPW, to traktowanie LPW przez partnerów podmiotowo jako wspólne przedsięwzięcie przynoszące korzyści indywidualnie i też zbiorowo. W tym zakresie, kluczowy koncept to cykl życia czy też proces budowania partnerstwa, który składa się z określonych etapów budowania wspólnego zrozumienia problemów i możliwych rozwiązań na terenie objętym działalnością LPW.

Myśląc i działając w kategoriach cyklu czy procesu partnerstwa, partnerzy pytają coraz częściej i coraz wyraźniej nie tylko z czego oni mogą skorzystać, ale czego partnerstwo potrzebuje w danym momencie, aby zwiększyć swoją skuteczność i oddziaływanie.

Kluczowa podstawa dla budowania LPW jako skuteczne partnerstwo, to krzewienie postaw partnerskich partnerów i potencjalnych partnerów poprzez myślenie i działanie oparte na wspólnie przyjętych zasadach realizowanych poprzez proces albo cykl życia, składający się z wyraźnych etapów.

Etapy partnerstwa to:

1. ANALIZA i BUDOWANIE, tj. Rozmowy o problemach, wspólnych celach i możliwościach działania; rozpoznanie interesariuszy i pozyskiwanie ich jako partnerów; ustalanie wspólnych definicji i zasad działania z partnerami aby sformułować wspólny program.
2. ZARZĄDZANIE I REALIZACJA, tj. Utrzymanie i budowanie relacji pomiędzy partnerami jako podstawy dla rozwijania zdolności do działania.
3. KOREKTA, tj. Weryfikacja celów, działań i programów pod kątem ich efektywności w rozwiązywaniu zidentyfikowanych problemów.
4. UTRWALANIE EFEKTÓW, tj. przekształcenie partnerstwa w bardziej skuteczną formułę organizacyjną, z większą zdolnością do działania; ponowne ustalanie celów, formuły i efektów partnerstwa w odniesieniu do problemów i możliwych rozwiązań.

Kroki do budowania partnerstwa razem wzięte stanowią ramy i wspólny język dla lepszego zrozumienia, jak procesy partnerskie rozwijają się w konkretnych LPW, co pozwala na wypracowania sposobów pełniejszego wykorzystania potencjału partnerstwa.

Kluczowym zadaniem dla osób dążących do lepszego partnerstwa jest więc to, aby partnerstwa lepiej wykorzystywały to, co było skuteczne wcześniej w budowaniu partnerstwa w odniesieniu do realizacji celów. Oznacza to zapisywanie historii każdego LPW i wyciąganie wniosków z tej historii pod kątem usprawniania procesów partnerstwa tak, aby efektywna współpraca partnerska była normą, a nie wyjątkiem.

3. Lokalne Partnerstwa Wodne w województwie kujawsko-pomorskim

Ryszard Zarudzki, Małgorzata Kołacz

W Polsce w roku 2020 podjęto próbę tworzenia lokalnych, powiatowych partnerstw na rzecz wody, głównie dla pokonywania barier instytucjonalnych (podział kompetencji, zadań, komunikacja między różnymi interesariuszami).

Zaproponowana przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi i realizowana przez Centrum Doradztwa Rolniczego wspólnie z Ośrodkami Doradztwa Rolniczego na obszarze całego kraju inicjatywa tworzenia Lokalnych Partnerstw Wodnych, ma na celu wzmocnienie i rozwój współpracy wszystkich podmiotów działających na szczeblu regionalnym i lokalnym w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą.

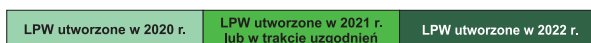
3.1 Proces tworzenia Lokalnych Partnerstw Wodnych w województwie kujawsko-pomorskim

W województwie kujawsko-pomorskim powstało 18 Lokalnych Partnerstw Wodnych (LPW). I tak w roku 2020 - 2, 2021 - 9, a w 2022 - 7. W jednym z powiatów nadal trwają prace nad utworzeniem partnerstwa (stan na 23.11.2022 r.)

Wsparciem dla podejmowanych zadań były operacje realizowane w ramach „Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich” (SIR) operacji własnej „Lokalne Partnerstwa Wodne”, czyli z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 r. Rezultatem działań Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie było powołanie Lokalnych Partnerstw Wodnych, obejmujących swym zasięgiem powiat, w którego skład weszli przedstawiciele najważniejszych instytucji i organizacji działających na terenie danego obszaru.

- Skróty nazw powiatów:
- AL - aleksandrowski
 - BY - bydgoski
 - BR - brodnicki
 - CH - chełmiński
 - GD - golubsko-dobrzyński
 - GR - grudziądzki
 - IN - inowrocławski
 - LI - lipnowski
 - MO - mogileński
 - NA - nakielski
 - RA - radziejowski
 - RY - rypiński
 - SE - sępoleński
 - SW - świecki
 - TR - toruński
 - TU - tucholski
 - WA - wąbrzeski
 - WL - włocławski
 - ZN - żniński

Rys. 1 Utworzone Lokalne Partnerstwa Wodne w województwie kujawsko-pomorskim

3.2 Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie jako koordynator tworzenia Lokalnych Partnerstw Wodnych (LPW) w regionie

W latach 2020–2022 przeprowadzono łącznie w 19 powiatach województwa 130 spotkań. W zależności od przebiegu prac było to po 6-7 spotkań na każdą z tworzonych grup partnerskich. W tej pracy ważne było zaangażowanie pracowników Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego. Zadaniem spotkań, lokalnych debat, było doprowadzenie do utworzenia przez przedstawicieli społeczności z danego obszaru Lokalnych Partnerstw Wodnych - wypracowanie zasad współpracy oraz celów i obszaru aktywności Partnerstwa, rozumianego jako realna płaszczyzna współpracy niezależnych podmiotów.

Spotkania dawały możliwość szczegółowego zdefiniowania i zaproponowania rozwiązań tych problemów, zgodnie ze specyfiką danego powiatu. Pomędzy spotkaniami zostały zebrane informacje, które pozwoliły na wstępne określenie zasobów i stanu infrastruktury wodnej, należącej do spółek wodnych, samorządów, instytucji państwowych i innych podmiotów zarządzających ciekami i urządzeniami wodnymi. Na podstawie informacji uzyskanych z ankietowania partnerów, zostały sporządzone wstępne diagnozy stanu infrastruktury i systemu zarządzania urządzeniami wodnymi oraz opis problemów zidentyfikowanych w tym zakresie na terenie powiatu.

Uczestnicy Partnerstwa, na podstawie diagnozy, przygotowali (opracowali) Powiatowy Plan Wodny (PPW), wskazując w nim kierunki i priorytety działań dla poprawy stanu infrastruktury i wdrożenia zasad racjonalnego gospodarowania wodą. Oczekiwanym i zrealizowanym efektem końcowym cyklu spotkań było uzgodnienie zasad działania Lokalnego Partnerstwa Wodnego (LPW). W tym także przyjęcie Regulaminu funkcjonowania partnerstwa, wyznaczenie kto będzie pełnił rolę sekretariatu, wybór rady Partnerstwa (przewodniczącego i zastępy), oraz przyjęcie programu działania wraz zatwierdzeniem wstępnej wersji Powiatowego Planu Wodnego.

3.3 Pomoc i wsparcie KPODR w Minikowie dla LPW w 2020 r., 2021 r., 2022 r.

W ramach tworzenia Lokalnych Partnerstw Wodnych (LPW) w powiatach zidentyfikowano główne problemy dotyczące spraw związanych z racjonalną gospodarką wodną. Jednym ze **źródeł wielu problemów jest rozproszenie zarządzania urządzeniami wodnymi pomiędzy wieloma podmiotami**. Właścicielami sieci melioracyjnych i mniejszych urządzeń są gminne spółki wodne (GSW), pojedynczy rolnicy i spółki rolne, część infrastruktury jest także w posiadaniu niektórych samorządów. Natomiast kluczowe dla systemu gospodarki wodnej rzeki, główne kanały, zbiorniki i jeziora oraz zlokalizowane na nich obiekty hydrotechniczne są zarządzane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Innym zagadnieniem jest **zróżnicowanie źródeł finansowania prac konserwacyjnych i inwestycyjnych**. Spółki wodne, zrzeszające przede wszystkim rolników, korzystają ze składek swoich członków oraz dotacji udzielanych przez gminy, powiaty, samorząd województwa i urząd wojewódzki. Natomiast działania PGW Wody Polskie finansowane są przede wszystkim z budżetu państwa. Tym samym wielopodmiotowy system finansowania stawia w trudnej sytuacji gminne spółki wodne. Każdego roku ubiegają się o uzyskanie dotacji lub zleceń na roboty – głównie w zakresie utrzymania urządzeń melioracyjnych. **Ograniczona wielkość środków i niepewność co do wyniku postępowań dotacyjnych nie pozwala na długoterminowe planowanie i często prowadzi do degradacji zbudowanych nawet kilkadziesiąt lat temu sieci drenarskich, kanałów i studzienek melioracyjnych.** Środki są przydzielane na zasadach konkursowych, co oznacza, że inwestycje lub prace utrzymaniowe zaplanowane przez GSW nie mają gwarancji realizacji.

Problemem jest także brak systemu uzgodnień pomiędzy zarządcami powiązanych ze sobą liniowo lub obszarowo składników infrastruktury wodnej.

3.4 Proces tworzenia Lokalnych Partnerstw Wodnych

Rok pierwszy - pilotaż - 2 powiaty (2020 r.)

W maju 2020 r. Kujawsko Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie przy współpracy z Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi zainicjował prace związane z utworzeniem Lokalnych Partnerstw Wodnych na obszarze dwóch powiatów województwa kujawsko-pomorskiego: **sępoleńskiego i nakielskiego.**

Głównym celem operacji było zainicjowanie współpracy oraz stworzenie sieci kontaktów między lokalnym społeczeństwem a instytucjami i urzędami, w zakresie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa. W ramach działań powołano dwa pilotażowe Lokalne Partnerstwa Wodne, obejmujących swym zasięgiem powiaty sępoleński i nakielski.

Celami pośrednimi realizowanych zadań było: wzajemne poznanie zakresów działania i potrzeb związanych z gospodarowaniem wodą członków LPW, opracowanie diagnozy sytuacji w zakresie zarządzania zasobami wody pod kątem potrzeb rolnictwa i mieszkańców obszarów wiejskich w dwóch wymienionych powiatach. W czasie prac dokonano analizy problemów oraz potencjalnych możliwości ich rozwiązania, upowszechniano dobre praktyki w zakresie gospodarki wodnej i oszczędnego gospodarowania nią w rolnictwie i na obszarach wiejskich.

Pilotaż odbył się w dwóch powiatach w celu pozyskania wiedzy, która była wykorzystana do inicjowania współpracy w zakresie procesu tworzenia partnerstw w kolejnych powiatach województwa kujawsko-pomorskiego.

W wyniku realizacji zadań zapoznano uczestników z założeniami inicjatywy „**Lokalnego Partnerstwa Wodnego**” (LPW) oraz ze stanem hydrologicznym powiatów sępoleńskiego i nakielskiego. Uczestnikami spotkań byli przedstawiciele samorządów powiatowych i gminnych, rolnicy, Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej, Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, Lasów Państwowych, Krajeńskiego Parku Krajobrazowego, Spółek Wodnych, Lokalnych Grup Działania, Lokalnej Grupy Rybackiej, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Zostały zaprezentowane dobre przykłady działań związane z retencjonowaniem wody oraz plany w tym zakresie zrealizowane przez Nadleśnictwa Runowo i Szubin.

Uczestnicy spotkań przedstawili swoje oczekiwania, postulaty, zadania związane z gospodarką wodną. W ramach projektu stworzono sieć współpracy między lokalnym społeczeństwem w zakresie gospodarki wodnej, wypracowano model funkcjonowania przyszłych LPW, wypracowano innowacje w zakresie gospodarowania wodą w rolnictwie i na obszarach wiejskich. Efektami pracy grupy roboczej na poziomie powiatu było przyjęcie konkretnych ustaleń co do funkcjonowania partnerstwa w powiatach oraz zebranie danych i informacji dla sporządzenia raportu. W zajęciach uczestnicy spotkań wypracowali cele i obszary działań dla LPW.

W wyniku spotkań prowadzonych w ramach pilotażowego projektu opracowano wstępną koncepcję funkcjonowania Lokalnych Partnerstw Wodnych. Przyjęto założenie, że partnerstwo będzie miało charakter dobrowolnego porozumienia, działającego na zasadach przyjętych demokratycznie przez równorzędnych partnerów. Na tym etapie nie przewidywano utworzenia odrębnego podmiotu prawnego. Dla powodzenia tej inicjatywy kluczowe było zapewnienie partnerstwu jak największej reprezentatywności, poprzez udział w partnerstwie wielu liderów środowisk lokalnych, działających nie tylko w ramach spółek wodnych i innych stowarzyszeń, ale także reprezentujących podmioty prywatne, instytucje samorządowe i administrację rządową. W partnerstwie, poza podmiotami bezpośrednio zarządzającymi infrastrukturą wodną, powinni mieć głos także jej użytkownicy (np. stowarzyszenia wędkarskie, osoby prowadzące usługi turystyczne), a także instytucje z otoczenia rolnictwa i instytucje naukowe. Wstępnie wypracowano sposoby zapewniające partnerom uczestnictwo w procesie decyzyjnym dotyczącym działań inwestycyjnych i modernizacyjnych.

Wybrane rezultaty realizacji zadań

W wyniku przeprowadzonych 12 spotkań inicjujących współpracę. (po 6 spotkań w każdym z dwóch powiatów w okresie od maja do października 2020 r.) powstały dwa partnerstwa w wymienionych wyżej powiatach. Utworzono wstępnie sieci kontaktów między lokalnym społeczeństwem a instytucjami i urzędami, w zakresie gospodarki wodnej.

W ramach zadania:

- Opracowano 2 Powiatowe Plany Wodne (PPW), które miały charakter raportów podsumowujących spotkania partnerów.
- Zawiązały się 2 grupy partnerskie - "Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Sępoleńskiego i Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Nakielskiego (w oparciu o list intencyjny). Wybrano spośród wszystkich członków założycieli Radę Partnerstwa i Przewodniczącego i Zastępcę Rady.
- Zostały opracowane i opublikowane artykuły z podjętych działań w miesięczniku „Wieś Kujawsko-Pomorska” (nakład 3100 egz.): „Lokalne Partnerstwa Wodne (LPW) - w powiatach sępoleńskim i nakielskim” i „Lokalne Partnerstwa Wodne w powiatach sępoleńskim i nakielskim – pierwsze doświadczenia i plany na przyszłość”.

Rok drugi - 10 powiatów (2021 r.)

W 2021 r. zainicjowano współpracę oraz stworzenie sieci kontaktów w kolejnych 10 powiatach naszego województwa (żniński, grudziądzki, bydgoski, toruński, chełmiński, brodnicki, inowrocławski, radziejowski, włocławski, aleksandrowski).

Wybrane rezultaty realizacji zadań

- Na poziomie funkcjonowania Centrali ODR i pracy Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego utworzono zespół doradców wspierających proces tworzenia i organizowania pracy podczas kolejnych spotkań tworzących się partnerstw.
- W centrali za koordynację pracy zespołu odpowiadał Zastępca Dyrektora KPODR ds. Transferu Wiedzy i Innowacji. Bezpośrednią koordynacją prac zajmował się Koordynator ds. Wody. W każdym powiecie został wyznaczony Doradca ds. Wody. Jego zadaniem było organizowanie spotkań, zapraszanie uczestników, koordynowanie prac związanych ze zbieraniem ankiet, oraz bieżącą współpracą z partnerami LPW. Łącznie w KPODR wyznaczonych zostało 19 Doradców d.s. Wody. Ponadto spośród Kierowników PZDR wyznaczono koordynatorów prac tworzenia LPW w zależności od wielkości obszaru dla 2 - 3 powiatów.
- W dziewięciu powiatach utworzono Lokalne Partnerstwa Wodne. Na zebraniach założycielskich wybrano Rady Partnerstw składające się z przedstawicieli wszystkich zainteresowanych udziałem interesariuszy i aktywnością w partnerstwie.
- W Partnerstwie zostali członkami: przedstawiciele: samorządów wszystkich szczebli, gmin, powiatów, Gminnych Spółek Wodnych, ich związków, Izby Rolniczej, Ośrodka Doradztwa Rolniczego i innych aktywnych podmiotów z sektora społecznego i gospodarczego (na danym terenie). Partnerstwo spośród członków Rady wybrało Przewodniczącego Rady LPW i jego zastępcę. Uzgodniono również kto będzie pełnił funkcje sekretariatu partnerstwa.
- Opracowano 10 Powiatowych Planów Wodnych dla LPW.
- Zorganizowano konferencję otwierającą proces tworzenia LPW, w której online wzięło udział 238 uczestników (marzec 2021 r.)
- Zorganizowano 66 spotkań związanych z kolejnymi etapami prac nad utworzeniem Lokalnych Partnerstw Wodnych (LPW) w tym:
 - **20 spotkań** online inicjujących współpracę oraz stworzenie sieci kontaktów między lokalnym społeczeństwem a instytucjami i urzędami, w zakresie gospodarki wodnej – 496 uczestników
 - **40 spotkań** „na żywo” kontynuujących inicjatywę współpracy oraz stworzenie sieci kontaktów między lokalnym społeczeństwem a instytucjami i urzędami, w zakresie gospodarki wodnej – 798 uczestników
 - **6 spotkań** „na żywo” kontynuujących działalność LPW już powstałych dwóch powiatach (sępoleńskim i nakielskim) – 83 uczestników
- Zorganizowano konferencję podsumowującą operację – tryb hybrydowy, 198 uczestników (listopad 2021 r.)
- Opracowano i wydano publikację „Lokalne Partnerstwa Wodne (LPW) w Województwie Kujawsko-Pomorskim” - nakład 2000 egz.

Rok trzeci – 7 powiatów (2022 r.)

W 2022 r kontynuowano prace nad utworzeniem LPW w kolejnych powiatach: tucholskim, świeckim, mogileńskim, wąbrzeskim, golubsko-dobrzyńskim, lipnowskim i rypińskim.

W ramach podjętych aktywności przez zespół pracowników Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie zorganizowano łącznie 42 spotkania (po 6 spotkań w poszczególnych powiatach), 2 konferencje, oraz wykonano 7 Powiatowych Planów Wodnych (PPW), po 1 na powiat. W opracowaniu: „**O Lokalnych Partnerstwach Wodnych (LPW) dzisiaj i jutro - jak skutecznie aktywizować lokalną społeczność na rzecz racjonalnej gospodarki wodnej w województwie kujawsko-pomorskim**” podsumowano trzy lata pracy nad wsparciem tworzenia LPW w województwie kujawsko-pomorskim. Opracowanie w wersji elektronicznej jest zamieszczone do pobrania na stronie internetowej KPODR <https://www.kpodr.pl/> oraz <https://sir.kpodr.pl/> i stronie internetowej Sieci SIR <https://sir.cdr.gov.pl/>.

W celu podniesienia wiedzy i umiejętności prowadzenia, wsparcia i rozwoju utworzonych łącznie 18 LPW zaplanowano przeprowadzenie 6 dwudniowych warsztatów dla dwóch grup odbiorców. Zorganizowano: 3 zjazdy w formie warsztatów po 2 dni każdy dla przedstawicieli Powiatowych Doradców ds. Wody i koordynatorów i 3 zjazdy w formie warsztatów po 2 dni każdy dla liderów LPW.

Pierwszy blok warsztatów dotyczył przygotowania wsparcia LPW do realizacji zadań przez Doradców ds. Wody, którzy zostali wyznaczeni w każdym z 19 Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego. Tworzyli oni pierwszą grupę edukacyjną.

Drugą grupą uczestników warsztatów szkoleniowych byli członkowie, przedstawiciele utworzonych LPW w powiatach. Byli nimi nowo wybrani Przewodniczący Rad Partnerstw, przedstawiciele Gminnych Spółek Wodnych, Starostw, Izby Rolniczej, gmin oraz osoby wytypowane przez członków LPW. łącznie co najmniej 19 osób (z niektórych LPW wytypowano więcej niż jedną osobę).

W tabeli poniżej przedstawiono ramowy program warsztatów szkoleniowych dla liderów i doradców Lokalnych Partnerstw Wodnych przeprowadzonych w 2022 r. przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie.

Tabela. Ramowy program warsztatów szkoleniowych dla liderów i doradców LPW – 2022 r.

Cele szkolenia dotyczące wszystkich trzech warsztatów:
<ol style="list-style-type: none">1. Przedstawienie liderom LPW praktycznej wiedzy, umiejętności i pojęć dotyczących metodyki partnerstwa.2. Nabycie umiejętności w zakresie moderowania/animowania partnerstwem jako grupą ludzi.3. Przekazanie informacji i wiedzy dotyczącej uwarunkowań funkcjonowania LPW w otoczeniu instytucjonalnym i możliwości uzyskania wsparcia dla ich aktywności.
Tematyka zjazdów:
<u>Zjazd nr I: Zasady budowy i funkcjonowania partnerstwa lokalnego ze szczególnym uwzględnieniem Lokalnego Partnerstwa Wodnego (LPW) oraz roli Powiatowego Planu Wodnego (PPW).</u>
Główne zagadnienia będące przedmiotem I zjazdu:
<ol style="list-style-type: none">1. LPW jako aktywny podmiot działający na rzecz racjonalnej gospodarki wodnej na obszarze powiatu. LPW w praktyce.2. Lider LPW i jego rola jako animatora funkcjonowania i realizacji zadań partnerstwa wodnego.3. Powiatowy Plan Wodny - diagnoza obszaru i plan działania partnerstwa.
<u>Zjazd nr II: Umiejętności społeczne animatora/lidera.</u>
Główne zagadnienia będące przedmiotem II zjazdu:
<ol style="list-style-type: none">1. Narzędzia pracy lidera partnerstwa lokalnego (komunikacja, negocjacje, motywowanie, rozwiązywanie konfliktów).2. Nabycie umiejętności w zakresie animowania aktywności partnerstwa jako grupy ludzi.

Zjazd nr III: Racjonalne wykorzystanie wody w rolnictwie. Współpraca z instytucjami w otoczeniu LPW. System wsparcia LPW.

Główne zagadnienia będące przedmiotem III zjazdu:

1. Źródła finansowania inwestycji w infrastrukturze wodnej.
2. Współpraca LPW z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie.
3. Funkcjonowanie Wojewódzkiej Rady Partnerstw Wodnych (WRPW), współpraca z instytucjami wojewódzkimi i krajowymi.
4. Wypracowanie systemu wsparcia dla LPW po zakończeniu warsztatów.

3.5. Podsumowanie trzech lat pracy nad wsparciem dla tworzenia LPW

W ramach zadań związanych z tworzeniem LPW wykonano w latach 2020-2022 r. (3 lata) następujące zadania:

- Utworzono 18 Lokalnych Partnerstw Wodnych. Przystąpienie do partnerstw zadeklarowało od 8 do 27 partnerów (z sektora publicznego, społecznego i gospodarczego w zależności od powiatu) na podstawie listu intencyjnego. W każdym LPW wybrano Radę Partnerstwa, Przewodniczącą i Zastępcę oraz wskazano sekretariat do prowadzenia bieżącego przepływu informacji i funkcjonowania LPW.
- Opracowano 19 Powiatowych Planów Wodnych dla poszczególnych LPW.
- Zorganizowano 3 konferencje o tematyce związanej z LPW (2 – 2021 r., 1 – 2022 r.) – online/hybrydowo dla 537 uczestników.
- W 2022 r. zorganizowano konferencję podsumowującą tworzenie LPW nt.: „**Lokalne Partnerstwa Wodne (LPW) w województwie kujawsko-pomorskim szansą aktywizacji lokalnej społeczności na rzecz racjonalnej gospodarki wodnej**”.
- Przeprowadzono 20 spotkań online inicjujących współpracę oraz stworzenie sieci kontaktów między lokalnym społeczeństwem a instytucjami i urzędami, w zakresie gospodarki wodnej – 496 uczestników.
- Zorganizowano 130 spotkań w trakcie trzech lat pracy nad tworzeniem LPW w powiatach województwa kujawsko-pomorskiego. Łącznie w spotkaniach „na żywo” i online uczestniczyło 1988 osób.
- Opracowano i wydano wydawnictwo: „Lokalne Partnerstwa Wodne (LPW) w województwie kujawsko-pomorskim” w nakładzie 2000 egz. (2021 r.)
- Opracowano i wydano opracowanie: „O Lokalnych Partnerstwach Wodnych (LPW) dzisiaj i jutro - jak skutecznie aktywizować lokalną społeczność na rzecz racjonalnej gospodarki wodnej w województwie kujawsko-pomorskim”, w której podsumowano trzy lata pracy nad wsparciem tworzenia LPW w województwie.
- Przeprowadzono warsztaty dla doradców do spraw wody (3 zjazdy po 2 dni) – 76 uczestników
- Przeprowadzono warsztaty dla liderów LPW (3 zjazdy po 2 dni) – około 100 uczestników
- Nagrano dwa filmy promujące LPW w województwie kujawsko-pomorskim

W kolejnych sezonach Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie planuje kontynuację działań wspierających funkcjonowanie LPW poprzez organizację konferencji, spotkań, wyjazdów studyjnych oraz warsztatów.

Uwaga: Więcej informacji o zadaniach jakie będzie realizował KPODR przedstawiono w rozdziale: Działania do realizacji przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie na rzecz rozwoju Lokalnych Partnerstw Wodnych.

Rada Partnerstw Wodnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Z inicjatywy Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie i pod Patronatem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Mikołaja Bogdanowicza na posiedzeniu 12 stycznia 2022 r. powołano Radę Partnerstw Wodnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Utworzenie Rady było wynikiem aktywności lokalnych środowisk w ostatnich dwóch latach jak i pracy Ośrodka Doradztwa Rolniczego dotyczącej utworzenia LPW. Ponadto zamiarem organizatorów jest budowanie sieci współpracy LPW w województwie kujawsko-pomorskim. Powołanie Rady Partnerstw ma służyć rozwiązywaniu konkretnych problemów dotyczących odbudowy, tworzenia lub utrzymania infrastruktury wodnej w naszym regionie. Utworzenie Rady daje szansę na realizację licznych zadań umożliwiających wzmocnienie racjonalnej gospodarki wodnej w województwie kujawsko-pomorskim. W 2022 r. odbyły się 4 posiedzenia, w których uczestniczyły 434 osoby.

Więcej informacji na temat zorganizowania i prac rady w rozdziale 5: **Budowanie sieci współpracy LPW - utworzenie Rady Partnerstw Wodnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego pod patronatem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.**

3.6 Organizacja i funkcjonowanie Lokalnego Partnerstwa Wodnego - czym jest Lokalne Partnerstwo Wodne (LPW)?

Lokalne Partnerstwo Wodne (LPW) to dobrowolne, nieformalne zrzeszenie osób, podmiotów, partnerów sektora publicznego, społecznego, gospodarczego, które są zaangażowane w gospodarowanie wodą na terenie powiatu, utworzone z udziałem Wojewódzkiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, znajdujące się w wykazie, który prowadzi i udostępnia na swojej stronie Internetowej Centrum Doradztwa Rolniczego.

Uwaga: Forma prawna funkcjonowania LPW jest dowolna i zależna od potrzeb, może to być np. forma listu intencyjnego.

Misja LPW. Lokalne Partnerstwo Wodne zostało utworzone dla podjęcia wspólnych działań w zakresie szeroko pojętej racjonalnej gospodarki wodą. LPW będzie działać na rzecz wzmocnienia koordynacji działań pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w zarządzaniu zasobami wody na obszarach wiejskich na poziomie regionalnym i lokalnym.

Celem Lokalnego Partnerstwa Wodnego jest:

Zintegrowanie działań na rzecz racjonalnego gospodarowania wodą poprzez stworzenie mechanizmów zapewniających partnerom uczestnictwo w procesie decyzyjnym i w działaniach inwestycyjnych.

Stworzenie na terenie powiatu systemu służącego przepływowi informacji, prowadzeniu konsultacji i koordynacji działań wszystkich podmiotów prowadzących działania inwestycyjne i remontowe w zakresie gospodarowania wodą.

Podniesienie świadomości w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą wśród mieszkańców i podmiotów związanych z tą tematyką.

Wyzwolenia różnorodnych inicjatyw społecznych na rzecz racjonalnego gospodarowania wodą poprzez promocję tej problematyki.

Budowanie dobrych relacji między partnerami sektora publicznego, społecznego i gospodarczego, w szczególności podniesienie rangi Spółek Wodnych jako ważnego czynnika kształtującego stosunki wodne.

Stworzenie instrumentów pomocy partnerom i rolnikom w zakresie tworzenia dokumentów planistycznych, analitycznych i wniosków finansowych dotyczących inwestycji wodnych.

Lokalne Partnerstwo Wodne (LPW) będzie realizować swoje cele poprzez powołanie wspólnej reprezentacji osób, podmiotów prywatnych, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych zrzeszonych w LPW. Będzie dążyć do stworzenia struktury organizacyjnej LPW, wyłonienia lidera oraz przyjęcie regulaminu działalności LPW i sposobu reprezentowania Partnerstwa w kontaktach z instytucjami.

Kolejnym ważnym elementem sposobu realizacji zakładanych celów jest wdrożenie skutecznego systemu informowania członków LPW o podejmowanych działaniach organizacyjnych, remontowych i inwestycyjnych w zakresie urządzeń wodnych.

Za kluczową aktywność LPW uznaje się stworzenie koncepcji poprawy sytuacji na terenie powiatu w zakresie gospodarki wodnej – to znaczy przyjęcie przez LPW listy priorytetów inwestycyjnych i remontowych na terenie powiatu.

LPW będzie wspierać działania na rzecz pozyskiwania środków zewnętrznych na utrzymanie i modernizację oraz inwestycje wodne podejmowane przez członków LPW. Za istotny element aktywności uznaje się współpracę z ekspertami w zakresie określania zasobów wodnych i ich racjonalnego wykorzystania na obszarze działania LPW oraz pomoc w postaci doradztwa na rzecz LPW i jego członków.

LPW będzie podejmować działania promujące znaczenie racjonalnej gospodarki wodą we wszystkich środowiskach na terenie powiatu. Czuje się odpowiedzialne za przygotowanie i realizację programów edukacyjnych w zakresie gospodarowania wodą, organizację spotkań informacyjnych oraz wymianę doświadczeń pomiędzy partnerami.

Forma organizacyjno-prawna. LPW jest partnerstwem lokalnym skupiającym osoby i podmioty z wielu sektorów i środowisk, działającym na podstawie regulaminu przyjętego przez wszystkich członków Partnerstwa. Obszar działania LPW obejmuje teren wszystkich gmin w danym powiecie. Na tym etapie organizacji partnerstwo nie posiada osobowości prawnej – działa poprzez swoich członków za ich zgodą. LPW na zewnątrz reprezentują jego przedstawiciele wybrani w sposób demokratyczny przez członków. LPW i jego reprezentacja nie może podejmować żadnych zobowiązań organizacyjnych, rzeczowych. Wszelkie działania w ramach prac LPW jego członkowie podejmują we własnym imieniu i na własny koszt.

Członkowie LPW (kto nim może zostać). Członkami LPW mogą być osoby i podmioty z terenu powiatu, funkcjonujące na obszarach wiejskich i miejskich, uczestniczące w zarządzaniu zasobami wody lub z nich korzystające, wymienione poniżej:

- a) *Spółki wodne z terenu powiatu,*
- b) *Rolnicy użytkujący urządzenia wodne i melioracyjne,*
- c) *Izba Rolnicza, związek zawodowy rolników,*
- d) *Firmy/spółki rolne zarządzające urządzeniami wodnymi,*
- e) *Samorzędy gminne, które reprezentują m.in. mieszkańców użytkujących urządzenia wodne, lub wykorzystujące ich zasoby wodne,*
- f) *Samorząd powiatu,*
- g) *Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,*
- h) *Lasy Państwowe, Parki Krajobrazowe,*
- i) *Stowarzyszenia mieszkańców obszarów wiejskich i miast z terenu powiatu,*
- j) *Organizacje reprezentujące właścicieli ogródków działkowych,*
- k) *Instytucje z otoczenia rolnictwa świadczące usługi doradcze i wspierające rozwój wsi,*
- l) *Instytucje naukowe, które swoim oddziaływaniem obejmują teren powiatu,*
- m) *Przedsiębiorcy z sektora turystyki powiązani z eksploatacją zasobów wodnych,*
- n) *Stowarzyszenia wędkarskie.*

Aby zostać członkiem LPW należy złożyć deklarację współpracy w formie listu intencyjnego o przystąpieniu do LPW. Natomiast założyciele Partnerstwa zostają członkami w chwili podpisania deklaracji współpracy (listu intencyjnego). Nowych członków w skład Partnerstwa przyjmuje Rada Partnerstwa na podstawie kryteriów członkostwa zgodnie ze złożoną deklaracją. Utrata członkostwa w LPW następuje z chwilą złożenia deklaracji o wystąpieniu z LPW do Rady Partnerstwa LPW. Członek Partnerstwa ma prawo uczestniczyć w obradach walnego zebrania LPW i brać udział w głosowaniach z prawem jednego głosu. Głosowanie może się odbywać także drogą elektroniczną, zasady takiego głosowania określi Walne Zebranie Członków. Czyli zebranie wszystkich partnerów.

List intencyjny w sprawie utworzenia Lokalnego Partnerstwa Wodnego na obszarze powiatu to deklaracja woli współpracy w ramach partnerstwa poprzez udział w opracowaniu programu działań na rzecz poprawy sytuacji w zakresie gospodarki wodnej, zawierającego listę priorytetowych działań inwestycyjnych i remontowych oraz poprzez wspieranie akcji informacyjnych i edukacyjnych dotyczących racjonalnego gospodarowania wodą.

Organizacja prac LPW. Walne Zebranie LPW podejmuje najważniejsze decyzje we wszystkich sprawach. Natomiast decyzje podczas Walnego Zebrania LPW zapadają zwykłą większością głosów, chyba, że regulamin stanowi inaczej. Należy zwrócić uwagę na to, że reprezentację LPW stanowi Rada Partnerstwa. Pracę Rady Partnerstwa organizuje Przewodniczący Rady lub jego zastępca. Rada Partnerstwa zwołuje spotkania Walnego Zebrania Członków LPW w miarę potrzeb, ale nie rzadziej niż raz w roku.

Walne Zebranie LPW wybiera ze swojego składu członków Rady Partnerstwa. Liczbę członków Rady i ich funkcje w radzie oraz sposób jej pracy określa Walne Zebranie Partnerstwa.

Bieżące sprawy LPW, w tym organizowanie spotkań, przygotowywanie pism i powiadamianie o spotkaniach, prowadzi Sekretariat Partnerstwa prowadzony przez jednego z członków Partnerstwa, wybranego przez członków LPW na Walnym Zebraniu. Praca Sekretariatu Partnerstwa jest koordynowana przez Przewodniczącego Rady lub jego zastępcę.

Zadanie Rady partnerstwa. Rada partnerstwa zbiera się w okresie pomiędzy Walnymi Zebraniem i podejmuje decyzje w sprawach LPW, niezastrzeżonych do decyzji Walnego Zebrania, a w szczególności dotyczące:

- *opracowania programu poprawy sytuacji na terenie powiatu w zakresie gospodarki wodnej – w tym listy priorytetów inwestycyjnych i remontowych na terenie powiatu,*
- *współpracy z innymi instytucjami w zakresie realizacji projektów promocyjnych i edukacyjnych w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą,*
- *opiniowania, o ile zajdzie taka potrzeba, planowanych inwestycji i remontów urządzeń wodnych podejmowanych na terenie działania LPW.*

Walne zebranie zatwierdza w głosowaniu listę inwestycji priorytetowych. Ze swoich działań pomiędzy obradami Walnego Zebrania Rada Partnerstwa składa sprawozdanie w formie ustalonej przez Walne Zebranie. Partnerstwo może zostać rozwiązane uchwałą Walnego Zebrania podjętą większością 2/3 głosów w obecności przynajmniej połowy członków.

4. Plany rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022-2030

Rola Powiatowych Planów Wodnych jako narzędzia systemowego wprowadzania zmian w gospodarce wodą w społecznościach lokalnych.

Zenon Lewandowski

4.1 Uwarunkowania prawne i organizacyjne tworzenia Powiatowych Planów Wodnych [PPW]

Wg wytycznych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi [MRiRW] głównym celem funkcjonowania Lokalnych Partnerstw Wodnych [LPW] jest poprawa gospodarki wodnej na terenie powiatu poprzez:

- aktywizowanie społeczności lokalnych i umacnianie współpracy pomiędzy wszystkimi podmiotami,
- diagnoza sytuacji w zakresie zarządzania zasobami wody pod kątem potrzeb rolnictwa i mieszkańców obszarów wiejskich,
- wypracowanie wspólnych rozwiązań na rzecz poprawy szeroko pojętej gospodarki wodnej w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz współdecydowanie o tym co dzieje się na danym terenie,
- opiniowanie i wypracowanie planów inwestycyjnych związanych z wodą pod kątem bezpieczeństwa i potrzeb mieszkańców jak i zabezpieczenia celów produkcyjnych i ochrony środowiska,
- działania promocyjne i edukacyjne wśród mieszkańców na rzecz racjonalnej gospodarki wodą.

Zgodnie z tymi wytycznymi LPW „powinny zainicjować opracowanie Planów rozwoju gospodarki wodą na obszarach wiejskich, które będą zawierały listy inwestycji i lokalnych działań do podjęcia w latach 2022 - 2030 w danym powiecie. Listy te będą stanowiły listy indykatywne do realizacji programów wsparcia z programu rozwoju obszarów wiejskich czy Krajowego Planu Odbudowy oraz innych dostępnych źródeł finansowych w zakresie gospodarki wodą. **Plany rozwoju gospodarki wodą na obszarach wiejskich na lata 2022 – 2030 to podstawowe dokumenty, które powinny zostać wypracowane w ramach LPW i stanowić podstawę do długoterminowych działań”.**

Przyjęto, że głównym celem wskazanych powyżej dokumentów, nazwanych roboczo Powiatowym Planem Wodnym, jest określenie aktualnego stanu rzeczy w sferze gospodarki wodą na terenie powiatu pod kątem zapewnienia wody dla rolnictwa i mieszkańców obszarów wiejskich. Jednym z ważnych działań podejmowanych przez LPW powinno być opracowanie listy priorytetowych inwestycji wodnych. Inwestycje w zakresie infrastruktury melioracyjnej i innych urządzeń wodnych, wskazane na tej liście powinny zostać w pierwszej kolejności sfinansowane i zrealizowane w danym powiecie.

W ramach procesu tworzenia Lokalnych Partnerstw Wodnych w latach 2020-2022 opracowywano wstępną wersję wieloletniego planu na rzecz gospodarki wodną na obszarach wiejskich (tj. PPW), dla każdego powiatu w którym takie partnerstwo powstawało. Opracowanie to zostało przygotowane przez KPODR w Minikowie w oparciu o opinie członków partnerstwa i ich propozycje zgłaszane podczas cyklu warsztatów wspierających proces tworzenia partnerstw. Opracowanie zawiera diagnozę sytuacji w powiecie, cele działań i priorytetowe propozycje inwestycyjne oraz plan rozwoju dalszej aktywności LPW. Przystawiony członkom LPW w każdym z powiatów Powiatowy Plan Wodny, na tym etapie tworzenia partnerstwa ma charakter roboczy. Plan ten będzie podlegał weryfikacji w trakcie dalszych prac planistycznych w ramach uruchamiania aktywności własnej LPW. Możemy wyróżnić dwa etapy prac nad PPW.

Etap I opracowywania PPW został zrealizowany w latach 2020 - 2022 r. w ramach projektu realizowanego przez KPODR w Minikowie W trakcie warsztatów prowadzonych przez KPODR Minikowo uzyskano następujące rezultaty:

1. Nastąpiło zawiązanie Partnerstwa - dokonano wyboru formy organizacyjnej i wybrano liderów LPW reprezentujących je na zewnątrz partnerstwa.
2. Opracowano Powiatowy Plan Wodny - jako wstępną wersję Planu rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2023 - 2030 (plany dla 2 powiatów w 2020 roku, 10 planów w 2021 roku i 7 planów w 2022 roku). W ramach prac nad PPW przygotowano wstępną wersję listy inwestycji priorytetowych dla każdego powiatu.

Etap II będzie miał miejsce w 2023 r., po opublikowaniu wiążących informacji dotyczących wdrażania Krajowego Planu Odbudowy (KPO) i Planu Strategicznego WPR (PS WPR) oraz programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza (FEEdKP).

W ramach etapu II powinny zostać zrealizowane następujące działania:

1. Uzupełnienie treści PPW o brakujące dane diagnostyczne ze spółek wodnych [SW], Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej [RZGW] i jednostek samorządu terytorialnego [JST] (w szczególności z podmiotów, które nie złożyły ankiet w trakcie warsztatów).
2. Dopracowanie informacji dot. zgłoszonych zadań inwestycyjnych (uzgodnienia, wymagane dokumenty, kosztorysy itp.).
3. Opracowanie i przyjęcie przez członków Partnerstwa listy inwestycji priorytetowych przewidzianych do sfinansowania z KPO, PS WPR i programu regionalnego FEdKP.
4. Formalne przyjęcie całości zaktualizowanej wersji PPW, czyli Planu rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2023 - 2030.

4.2 Treść powiatowego planu wodnego

Powiatowy Plan Wodny we wstępnej wersji składa się z 2 głównych części - części diagnostycznej i części programowej. Część diagnostyczna zawiera:

- ogólny syntetyczny opis powiatu - położenie, gminy wchodzące w skład powiatu, ludność, gospodarka;
- opis specyfiki rolnictwa na terenie powiatu - główne kierunki upraw i hodowli, warunki glebowe;
- warunki klimatyczne i hydrogeologiczne - opady na terenie powiatu, zasoby wód podziemnych, niekorzystne zjawiska klimatyczne, susze, powodzie.
- informacje nt. infrastruktury wodnej - stan techniczny, użytkownicy i podmioty zarządzające.

Część programowa to:

- ogólne kierunki działań na rzecz racjonalnego gospodarowania wodą na terenie powiatu - działania inwestycyjne, działania remontowe i utrzymaniowe, promocja racjonalnego wykorzystania wody, nowoczesne rolnictwo, nawadnianie itp.;
- główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu - np. melioracja, mała retencja, zapobieganie powodziom itd.;
- lista priorytetowych inwestycji i działań remontowych – zidentyfikowane i zlokalizowane obiekty infrastruktury wodnej bezpośrednio wpływające na poprawę stanu zarządzania wodą na terenie powiatu;
- zasady działania LPW – organizacja, zasady funkcjonowania i sposób wpływania na gospodarkę wodną na terenie powiatu, propozycje dalszych działań LPW - plan rozwoju LPW w powiecie.

4.3 Rola PPW dla rozwoju współpracy w lokalnej społeczności

Partnerstwo lokalne to platforma współpracy pomiędzy różnorodnymi partnerami, którzy wspólnie w sposób systematyczny i trwały planują, projektują, wdrażają i realizują określone działania i inicjatywy.

Wspólne tworzenie planu działania jest zgodne z takim rozumieniem partnerstwa. Udział wielu partnerów w warsztatach planistycznych zapewnia uspołecznienie procesu planowania, co ma bardzo pozytywny wpływ na skuteczność jego realizacji i osiągnięcia założonych celów w przyszłości.

Powiatowy Plan Wodny, powstający z dominującym udziałem społeczności lokalnej, będzie mógł pełnić rolę skutecznego narzędzia racjonalnego gospodarowania wodą na terenie powiatu. Aby ta funkcja została spełniona konieczne jest zaistnienie kilku czynników:

- plan został opracowany lokalnie przez interesariuszy na bazie obiektywnych danych i zdiagnozowanych potrzeb rolników i mieszkańców (reprezentowanych przez samorządy) oraz przedsiębiorców i instytucji publicznych;
- plan został przyjęty na zasadzie konsensusu/demokratycznie przez członków partnerstwa;
- plan został sporządzony z udziałem pracowników PGW Wody Polskie i uzgodniony z tą instytucją;
- plan został sporządzony z wykorzystaniem ekspertów naukowych (w miarę potrzeb i możliwości);
- plan zawiera bazę informacyjną do planowania i opiniowania wszystkich inwestycji w infrastrukturze wodnej na terenie powiatu (głównie melioracyjnej i urządzeń małej retencji).

Po powstaniu lokalnego partnerstwa właścicielem dokumentu planistycznego staje się Rada Partnerstwa LPW. Rada będzie pracowała nad uzupełnieniem i skonkretyzowaniem planów działania w dłuższej perspektywie tj. dla okresu 2023-2030. W ramach II etapu prac nad PPW członkowie partnerstwa muszą zadać sobie kilka kluczowych pytań dotyczących stanu jego przygotowania.

1. Diagnoza - czy jest potrzebne uzupełnienie ankiet przez członków LPW?
2. Cele, priorytety inwestycyjne, kierunki inwestycji - czy pasują do specyfiki powiatu?
3. Lista inwestycji priorytetowych - czego brak, co należy zweryfikować lub uzupełnić?
4. Określenie zakresu prac dotyczących uzupełnienia treści PPW - jakie aktywności należy podjąć, aby PPW był rzetelnym dokumentem diagnostycznym i planistycznym?
5. Wstępna identyfikacja projektów do realizacji w ramach KPO B3.3.1 - które zadania pasują do celów KPO i wymagają sprecyzowania, tak aby spełnić wymogi KPO?

Rzetelne udzielenie odpowiedzi na te pytania spowoduje, że PPW będzie pomocnym narzędziem w pracach samorządów i instytucji publicznych, uwzględniającym opinie innych interesariuszy, a w szczególności rolników, spółek wodnych, mieszkańców osiedli zlokalizowanych na obszarach wiejskich, lokalnych przedsiębiorców oraz takich instytucji jak Lasy Państwowe i Parki Krajobrazowe.

4.4 Jak wdrażać powiatowy plan wodny?

Powiatowy Plan Wodny zawiera w sobie elementy strategii działania LPW (diagnozuje problemy, wskazuje cele i obszary aktywności) oraz zarys programu wdrażania tej strategii, (czyli formułuje zadania dotyczące kilku wybranych obszarów problemowych). Główne obszary aktywności LPW zaproponowane podczas prac warsztatowych w powiatach to:

- współpraca interesariuszy partnerstwa na terenie powiatu;
- koordynacja działań w zakresie inwestycji wodnych;
- wsparcie dla spółek wodnych jako najskuteczniejszego narzędzia zarządzania urządzeniami melioracyjnymi (w tym promowanie zmian prawnych dotyczących spółek wodnych);
- wzmacnianie świadomości skutków zmian klimatycznych dla mieszkańców obszarów wiejskich;
- edukacja w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą.

Dla skutecznego wdrożenia zadań lokalne partnerstwo potrzebuje zastosowania tzw. „podejścia projektowego” tj. formułowania i wdrażania pakietu jednostkowych działań, które będą przyczyniać się w dłuższej perspektywie do osiągnięcia ogólnych celów zapisanych w Powiatowym Planie Wodnym.

PROJEKT to zaplanowane w określonych ramach czasowych jednorazowe przedsięwzięcie zorientowane na osiągnięcie konkretnego celu.

Bardziej precyzyjna definicja brzmi: **Projekt to każde zorganizowane działanie ludzkie, które spełnia naraz wszystkie poniższe warunki:**

- **zmierza do rozwiązania konkretnego problemu,**
- **ma wyznaczony konkretny, precyzyjny cel,**
- **jest skierowane do zidentyfikowanych beneficjentów,**
- **odbywa się w znanych ramach czasowych,**
- **towarzyszy mu konkretny plan działań,**
- **określono koszty i źródła finansowania działań,**
- **sprecyzowano konkretne rezultaty do osiągnięcia,**
- **wiadomo, jak będzie dokonywana ocena skuteczności działań.**

Pomysł na dobry projekt!

Źródło: materiały szkoleniowe projektu „Dobry Start”

Dobrze przemyślany projekt jest odpowiedzią na następujące pytania:

- **Co chcę zrobić?** Co ma być zrobione?
- **Kto?** Kto ma to zrobić? Kto jest i będzie odpowiedzialny za realizację projektu?
- **Z Kim?** Czy będą jacyś współpracownicy? Partnerzy?
- **Kiedy?** Kiedy chcę zacząć i kiedy zamierzam zakończyć?
- **Gdzie?** Gdzie projekt ma być realizowany? Gdzie będą działania projektów?
- **Dlaczego?** Dlaczego w ogóle zamierzam się tym zająć? Skąd wiem, że mój projekt jest naprawdę potrzebny i uzasadniony? Dlaczego właśnie ja go realizuję a nie ktoś inny?

Należy zdać sobie sprawę, że dużego problemu nie da się rozwiązać za pomocą jednostkowego działania. Jednocześnie należy zauważyć, że dróg rozwiązania danego problemu może być wiele. Decydując o charakterze podejmowanych działań możemy skupić się na przyczynach problemu lub jego skutkach. Wdrożenie programów i strategii wymaga zaplanowania i wdrożenia wielu przedsięwzięć wzajemnie się uzupełniających.

Aby być skutecznym musimy przełożyć naszą strategię działania na konkrety. Projekt, nawet najmniejszy, to właśnie konkret, szczegółowy opis jednego z naszych działań! Warto zdać sobie sprawę, że to właśnie **małe projekty są kluczem do wielkich zmian!** Kolejne projekty realizowane w ramach wdrażania PPW będą przyczyniały się do sukcesywnego rozwiązywania problemów i osiągania założonych celów długoterminowych. Aby zastosować „podejście projektowe” można użyć zamieszczonego poniżej formularza planowania projektu. Zawiera on cele, uzasadnienia i ogólny opis koncepcji projektu oraz tabelę szczegółowych zadań prowadzących do osiągnięcia celu projektu.

Projekty wypracowane przez LPW mogą być wdrażane przez partnerów z wykorzystaniem ich potencjału lub za pomocą dotacji uzyskanych przez nich w innych instytucjach. Podczas warsztatów sformułowano propozycje typowych tematów projektów do realizacji przez partnerów tworzących LPW. Są to tematy projektów, które powinny być przedmiotem adaptacji przez lokalne partnerstwo, uwzględniającej specyfikę, potencjał i możliwości organizacyjne instytucji publicznych na terenie danego powiatu i partnerów z sektora społecznego i gospodarczego. Proponujemy rozwinięcie w formule projektowej tematów wymienionych poniżej.

1. Budowanie pozycji LPW w powiecie, mechanizmy współpracy, koordynacja.
2. Wsparcie dla tworzenia lub reaktywowania gminnych spółek wodnych na terenie powiatu.
3. Wsparcie/doradztwo dla istniejących spółek wodnych w zakresie pozyskiwania dotacji.
4. Promocja zasad zrównoważonej gospodarki wodnej i racjonalnego gospodarowania wodą.
5. Edukacja „wodna” w szkołach różnych szczebli.
6. Szkolenia dla rolników z zakresu użytkowania wody w rolnictwie.

Problemem jest oczywiście znalezienie źródeł finansowania dla wdrożenia naszych projektów. Możliwości finansowania projektów własnych w ramach partnerstwa, w obszarach podanych powyżej, obejmują dwie formy:

- realizacja projektów z wykorzystaniem potencjału konkretnego partnera (może to być np. ODR, Lasy Państwowe, LGD, JST) - rolą LPW będzie wtedy koordynacja działań kilku partnerów.
- realizacja projektów z wykorzystaniem środków zewnętrznych pozyskanych przez jednego z partnerów z upoważnienia LPW (np. przez stowarzyszenie lokalne).

Do wykorzystania są m.in. granty związane z ochroną środowiska i rozwojem społeczeństwa obywatelskiego. Źródłem finansowania projektów w ramach działań LPW mogą być fundusze dotacyjne, instytucje unijne, rządowe i samorządowe – np. FIO, NFOŚ/WIOŚ, ARiMR, KOWR, fundacje pro-środowiskowe, fundusze UE i „norweskie”, konkursy samorządowe dla NGO (województwo, powiat, gmina).

4.5. Wzór formularza projektu do realizacji w ramach wdrażania Powiatowego Planu Wodnego (działania LPW i jego partnerów)

Nazwa projektu:

1. Jaki problem rozwiązujemy ?

Uzasadnienie projektu - jaki obszar obejmowany aktywnością LPW wymaga interwencji dla poprawy sytuacji, co działa nie tak jak powinno, np. ściągalskość składek, możliwość składania wniosków o dotacje, nadmierne zużycie wód podziemnych itp.

2. Kogo obejmujemy projektem?

Grupa docelowa projektu – do kogo konkretnie adresujemy nasze działania, kto będzie uczestnikiem/odbiorcą działań w projekcie, np. rolnicy z terenu działania SW/ gminy/powiatu, młodzież szkolna, mieszkańcy osiedla XYZ, przedsiębiorcy z branży ABC, Spółki Wodne itd.

3. Do czego dążymy rozwiązując problem?

Co jest naszym celem - jaki jest stan pożądaný w obszarze jaki chcemy poprawić, np. dotarcie z informacją do mieszkańców powiatu/gminy, zmiana zachowań określonej grupy społecznej, udzielenie pomocy w pozyskiwaniu dotacji itp.

4. Jakie działania zrealizujemy w projekcie ?

Syntetyczny opis działań – co jest tematem projektu, co konkretnie zrobimy, aby osiągnąć cel, np. doradztwo dla SW, szkolenie, akcja promocyjna, konkurs, spotkanie informacyjne, akcja ulotkowa, doradztwo dla Spółek Wodnych itp.

5. Jakie uzyskamy konkretne efekty w wyniku realizacji projektu ?

Jakie będą bezpośrednie rezultaty projektu, jakie efekty projektu pojawią się w przyszłości, co ulegnie poprawie, np. wzrost świadomości zagrożeń, zmiana nastawienia do GSW, mniejsza liczba dewastacji, ograniczenie zużycia wody itp.

6. Jak zmierzmy efekty projektu?

Wskaźniki opisujące skalę działania i oddziaływania projektu, np. liczba uczestników szkolenia, liczba mieszkańców objętych akcją informacyjną, liczba porad udzielonych SW itp.

7. Gdzie możemy szukać wsparcia dla sfinansowania projektu?

Fundusze dotacyjne, instytucje unijne, rządowe i samorządowe – np. FIO, NFOŚ/WIOŚ, ARiMR, KOWR, fundacje prośrodowiskowe, fundusze UE i „norweskie”, konkursy samorządowe dla NGO (województwo, powiat, gmina) itp.

Plan działania – szczegółowy opis zadań do wykonania w ramach realizacji projektu

Nr zadania	Opis zadania	Koszt zadania	Partnerzy realizujący zadanie	Osoby wdrażające zadanie	Terminy	Inne: wsparcie, potrzeby, zasoby, uwagi
...						

5. Rada Partnerstw Wodnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego jako narzędzie wsparcia dla programów racjonalnej gospodarki wodą w Województwie

Ryszard Zarudzki, Zenon Lewandowski

5.1 Zadania, funkcjonowanie i metody działania Rady Partnerstw Wodnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego (RPWWKP)

Uznając znaczenie Lokalnych Partnerstw Wodnych w rozwiązywaniu problemów infrastruktury wodnej i promowaniu racjonalnej gospodarki wodą w województwie kujawsko-pomorskim, należy włączyć wszystkie środowiska do wsparcia tej inicjatywy. W styczniu 2021 r. Utworzono Radę Partnerstw Wodnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego pod patronatem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego. Na pierwszym posiedzeniu Rady w Urzędzie Wojewódzkim pod przewodnictwem Wojewody Kujawsko-Pomorskiego ustalono skład rady, wręczono powołania, oraz wypracowano i przyjęto regulamin funkcjonowania.

Zgodnie z przyjętym *Regulaminem Rady Partnerstw Wodnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego*¹ celem Rady jest promowanie racjonalnego gospodarowania wodą oraz podejmowanie wspólnych inicjatyw na terenie Województwa dla zapewnienia wody w rolnictwie oraz mieszkańcom obszarów wiejskich. Wojewoda Kujawsko-Pomorski powołuje do Rady następujących przedstawicieli:

- 1) Przewodniczących Rad Partnerstw z powiatów, w których LPW zostały utworzone,
- 2) Starostów Powiatów, w których Lokalne Partnerstwa Wodne są w trakcie tworzenia lub będą utworzone, (dotyczyło 7 powiatów, w których tworzyły się LPW, tak było do 23 listopada 2022 r., po utworzeniu partnerstw, Wojewoda powołał do Rady nowo wybranych przewodniczących w każdym z 7 powiatów).
- 3) Związków spółek wodnych działających na terenie województwa kujawsko-pomorskiego,
- 4) Kujawsko Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie,
- 5) Regionalnych Zarządów Gospodarki Wodnej działających w strukturach PGW Wody Polskie, które zasięgiem swojego działania obejmują teren województwa kujawsko-pomorskiego,
- 6) Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszcy,
- 7) Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu,
- 8) Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego,
- 9) Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej,
- 10) Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego Państwowego Instytutu Badawczego,
- 11) Lasów Państwowych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego,
- 12) Parków Krajobrazowych z terenu województwa kujawsko-pomorskiego
- 13) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Oddział Regionalny w Toruniu,
- 14) Bydgoskie Zakłady Przemysłu Gumowego „STOMIL” Spółka Akcyjna.

¹ Uchwalony na pierwszym posiedzeniu Wojewódzkiej Rady Partnerstw Wodnych w Urzędzie Wojewódzkim w Bydgoszcy 12.01.2022 r.

Uzgodniono, że funkcje organizacyjne dla Rady pełni Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie, który koordynuje działania w zakresie tworzenia i wsparcia LPW na terenie województwa.

Natomiast jeśli chodzi o przedmiot prac Rady dotyczą one uzgodnień dotyczących planowanych inwestycji w gospodarce wodnej i realizacji zadań związanych z utrzymywaniem wód. Ponadto Rada służy wymianie informacji dotyczących działań podejmowanych przez podmioty zarządzające infrastrukturą wodną lub korzystające z lokalnych zasobów wody. Jak również służy prezentacji stanowisk różnych podmiotów w ważnych kwestiach dotyczących tematyki wodnej, wypracowania opinii i podejmowania stanowiska wobec problemów i zagadnień będących przedmiotem obrad oraz propozycji priorytetów w zakresie gospodarki wodnej na terenie województwa kujawsko-pomorskiego.

W sposób szczególny praca Rady polega na wypracowaniu postulatów dotyczących rozwiązań prawnych związanych z funkcjonowaniem gospodarki wodą, w konsekwencji ma prowadzić do podejmowania inicjatyw i wypracowania koncepcji projektów realizujących cele i ustalenia Rady.

W ramach Regulaminu Wojewoda Kujawsko-Pomorski powołuje Przewodniczącego Rady i jego Zastępcę. Na tym etapie prac i funkcjonowania Rady na te funkcje zostali powołani, przedstawiciel Kujawsko Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie, oraz Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Bydgoszczy.

Ustalono, że w miarę potrzeb w pracach Rady mogą uczestniczyć:

1. *przedstawiciele innych instytucji, których zakres działania obejmuje problematykę zarządzania zasobami wodnymi w województwie,*
2. *przedstawiciele organizacji pozarządowych zajmujących się tematyką racjonalnej gospodarki wodą,*
3. *ekspertów w zakresie hydrologii, hydrogeologii i rolnictwa z uczelni i instytucji naukowo-badawczych,*
4. *inne osoby, których wiedza i doświadczenie mogą być przydatne z uwagi na cel działania Rady.*

W sprawach organizacji prac Rady przyjęto, że jej spotkania powinny być organizowane nie rzadziej niż raz w roku. Każdorazowo tematykę spotkań, program i zasady pracy określi Przewodniczący Rady. Tematykę i program spotkań Rady powinien uwzględniać opinie i propozycje członków Rady zebrane przez organizatora. Obrady Rady prowadzi Przewodniczący lub jego Zastępca. W trakcie spotkania uczestnicy mogą zgłaszać swoje propozycje do porządku obrad i planu działania Rady. Rada może podejmować w głosowaniu uchwały, w których zawiera opinie i stanowiska wobec konkretnych zagadnień będących przedmiotem obrad. W miarę potrzeb, Rada może tworzyć stałe komisje lub doraźnie działające zespoły, które będą przygotowywały materiały na kolejne spotkania Rady.

6. Działania do realizacji przez Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie na rzecz rozwoju Lokalnych Partnerstw Wodnych

Ryszard Zarudzki, Małgorzata Kołacz

Racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie²

Gospodarowanie wodami jest bardzo złożonym, systemowym procesem, wpływającym na funkcjonowanie wielu gałęzi gospodarki, w tym i rolnictwa. Racjonalna gospodarka wodą w rolnictwie to właściwe zarządzanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi. Obejmuje ona zarówno odpowiednie wykorzystywanie dostępnych zasobów wodnych, jak i przystosowanie się - w zakresie korzystania z wód - do zachodzących zmian.

Postępujące zmiany klimatu przynoszą ze sobą ekstremalne zjawiska pogodowe - przede wszystkim susze i powodzie - które obniżają lub niszczą plony, utrudniają gospodarowanie i zwiększają jego koszty. Przygotowanie rolnictwa do zmian klimatycznych wymaga zaangażowania nie tylko instytucji, ale przede wszystkim - samych rolników, użytkowników wód. Decyzje podejmowane przez rolników wpływają nie tylko na zabezpieczenie wody dla własnych gospodarstw, ale również na ilość i jakość wody w całym rolnictwie i na obszarach wiejskich.

W tych decyzjach rolnikowi może pomóc doradca rolniczy, specjalizujący się w sprawach związanych z wodą w rolnictwie - **doradca ds. wody**.

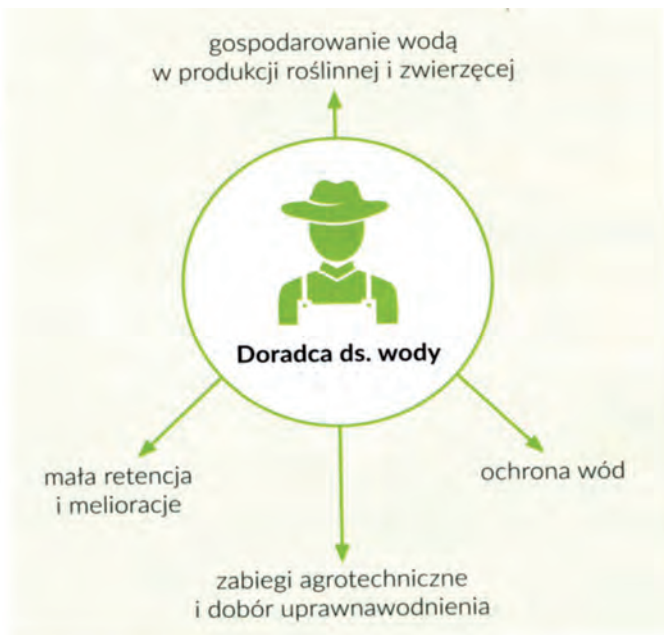
² Na podstawie: Publiczne doradztwo rolnicze partnerem w rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich; Broszura informacyjna; Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi; str. 21-22; 2021

Nowa specjalizacja doradcza - doradca ds. wody - to odpowiedź publicznego doradztwa rolniczego na wyzwania związane z racjonalną gospodarką wodną. Doradcy ds. wody wspierają rolników:

- w działaniach na rzecz poprawy stosunków wodno-glebowych,
- wdrażaniu dobrych praktyk w zakresie gospodarki wodnej oraz oszczędnego gospodarowania wodą

Pomagają też tym, którzy chcą wykorzystać zewnętrzne środki na inwestycje przeciwdziałające niedoborom wody dla roślin uprawnych, np. nawadnianie upraw.

Ośrodki Doradztwa Rolniczego zapewniają rolnikom i mieszkańcom obszarów wiejskich szeroki zakres wsparcia w zakresie ochrony wód.

Oprócz dostępu do aktualnej wiedzy i informacji, oferta doradztwa publicznego obejmuje:

- promowanie kompleksowych rozwiązań na rzecz zwiększenia małej retencji i spowolnienia odpływu wody ze zlewni;
- doradztwo w zakresie zwiększenia pojemności wodnej gleb poprzez wzrost zawartości próchnicy i poprawę agrotechniki (np. rolnictwo precyzyjne, uprawa bezorkowa) oraz płodozmianu;
- doradztwo w zakresie zwiększenia efektywności wykorzystania wody przez rośliny (nawożenie, ochrona roślin, właściwy dobór odmian);
- wsparcie w doborze i wdrożeniu praktyk rolniczych sprzyjających retencjonowaniu wody i przeciwdziałaniu skutkom suszy w uprawach.

Realizację wyzwań związanych z racjonalną gospodarką wodną w rolnictwie i na obszarach wiejskich mają ułatwić Lokalne Partnerstwa Wodne (LPW), tworzone na szczeblu powiatu przy wsparciu publicznego doradztwa rolniczego. LPW to nowa inicjatywa, której celem jest zastosowanie podejścia terytorialnego w celu łagodzenia problemów związanych z zarządzaniem wodą na obszarach wiejskich. LPW skupiają wszystkich parterów zainteresowanych gospodarką wodną na terenach wiejskich, w tym zarówno podmioty publiczne, biznesowe, społeczne, jak i prywatne (przede wszystkim rolnicy i inni mieszkańcy obszarów wiejskich).

Sposoby ograniczania deficytu wody (przykładowe)³

Poprawa gospodarki wodnej możliwa jest poprzez rozwiązania obejmujące:

- Gromadzenie możliwie dużej ilości wody w krajobrazie rolniczym, czyli zwiększenie małej retencji i spowolnienie odpływu wody ze zlewni.
- Zwiększenie pojemności wodnej gleb poprzez wzrost zawartości próchnicy, poprawę struktury gleby, likwidację zagęszczenia podglebia itp.
- Poprawę całokształtu agrotechniki (płodozmian, uprawa roli itp.)
- Zwiększenie efektywności wykorzystania wody przez rośliny (nawożenie, ochrona roślin, postęp biologiczny).

³ Opracowanie: Małgorzata Kołacz; Wojewódzki Koordynator ds. Wody; Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie

KPODR w Minikowie wspierać będzie rolników poprzez:

- szkolenia rolników,
- szkolenia doradców,
- konferencje,
- publikacje,
- tworzenie gospodarstw demonstracyjnych,
- wykonywanie planów nawozowych.
- doradztwo indywidualne (lustracje, porady, informacje).

Planowane działania Ośrodka Doradztwa Rolniczego na rzecz wody dotyczyć będzie głównie:

- Przygotowanie rolników do zmian klimatycznych, w tym promowanie racjonalnego gospodarowania wodą w gospodarstwach.
 - Przygotowywanie kadry doradczej do pełnienia funkcji doradcy ds. wody
 - Promowanie dobrych praktyk w zakresie oszczędnego gospodarowania wodą na obszarach wiejskich, poprawy stosunków wodno-glebowych oraz ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z produkcji rolniczej
 - Aktywne uczestnictwo doradców i specjalistów KPODR w działalności Lokalnych Partnerstw Wodnych
 - Prowadzenie przedmiotowych działań
 - Informacyjnych – artykuły, publikacje, ulotki, filmy
 - Doradczych – porady i opracowania, w tym plany nawozowe oraz wnioski o dotacje
 - Szkoleniowych – realizacja szkoleń dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich np. „Obowiązki rolnika w świetle ustawy Prawo wodne”
 - Demonstracyjnych – tworzenie sieci gospodarstw demonstracyjnych i demonstracje sprawdzonych rozwiązań w zakresie gospodarowania wodą

Ponadto, zgodnie z informacją⁴ na temat systemu wsparcia z krajowego planu odbudowy i zwiększania odporności w ramach inwestycji (B 3.3.1) - Zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich jednostki doradztwa rolniczego w całym kraju w tym w KPODR w Minikowie aktywnie zaangażują się w realizację zadań w ramach obszaru A realizowanego dla inwestycji B 3.3.1.

Będą one obejmować następujące zakresy wsparcia: aktywizacji mieszkańców obszarów wiejskich przez ośrodki doradztwa rolniczego w formie Lokalnych Partnerstw Wodnych¹ (LPW) na rzecz działań w poprawę gospodarki wodnej. Wsparcie obejmie, organizację szkoleń, warsztatów, wyjazdów studyjnych, wypracowywanie planów działań dotyczących niezbędnych przedsięwzięć z zakresu poprawy gospodarki wodnej, w szczególności na terenach rolnych lub leśnych. Na realizację zadań przeznaczono 7,0 mln EURO – na konkursy dla jednostek doradztwa rolniczego. Planuje się ogłoszenie konkursów już w I kwartale 2023 r.

Uwaga: Dla konkursów dla jednostek doradztwa rolniczego do kosztów kwalifikowanych zaliczamy: koszty szkoleń, warsztatów, wyjazdów studyjnych oraz zakupu opracowań i ekspertyz dot. wyznaczania priorytetowych inwestycji z zakresu retencji wodnej na terenie działania danego LPW.

4 Na podstawie informacji – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności – MRIRW (listopad 2022): Dokumenty do pobrania – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi - Portal Gov.pl (www.gov.pl)

7. Wsparcie organizacyjne, finansowe i merytoryczne dla Lokalnych Partnerstw Wodnych

Obecne i przyszłe możliwości finansowania inwestycji związanych z modernizacją systemu melioracji rolniczych i rozwoju małej retencji

Ryszard Zarudzki

7.1 O Lokalnych Partnerstwach Wodnych w Sejmie⁵

Informacja na temat „Lokalne partnerstwa wodne w województwie kujawsko-pomorskim – doświadczenia i rekomendacje”

Informacja na temat działań na rzecz melioracji i retencji wody na obszarach wiejskich w związku z występowaniem deszczy nawalnych i suszy;

Woda dla rolnictwa. W Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) ujęty został projekt strategiczny „Woda dla rolnictwa”, którego celem jest poprawa stabilności i ciągłości produkcji rolniczej w warunkach okresowych niedoborów i nadmiarów wody, w tym przede wszystkim wsparcie gospodarstw rodzinnych w budowie, odbudowie i prawidłowym wykorzystaniu urządzeń melioracyjnych dla poprawienia warunków produkcji, powiększenia retencji wodnej oraz osiągnięcia efektów środowiskowych.

Właściwie funkcjonowanie melioracji oraz sprawa retencji wody na obszarach wiejskich ma bardzo duże znaczenie nie tylko dla produkcji rolnej, ale również dla innych gałęzi przemysłu i całego społeczeństwa. Wśród aktualnie realizowanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi działań można wymienić zapewnienie wsparcia w ramach dotacji z budżetu państwa dla spółek wodnych na utrzymanie urządzeń melioracji wodnych. Obowiązek utrzymania urządzeń melioracji wodnych ciąży na właścicielu nieruchomości oraz spółce wodnej, jeśli działa na danym terenie. Wsparcie ma na celu przejęcie przez budżet państwa obowiązku ponoszenia przez właścicieli nieruchomości kosztów utrzymania, co jest zachętą do działania form zorganizowanych. Corocznie ze wsparcia korzysta około 1,1 tys. spółek wodnych, działających na obszarze około 3 mln ha gruntów zmeliorowanych.⁶

7.2 Zapewnienie dotacji z budżetu państwa dla spółek wodnych na utrzymanie urządzeń melioracji wodnych – 40 mln zł rocznie

Utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych odbywa się przy znacznym wsparciu ze strony państwa i jednostek samorządu terytorialnego. Możliwości takiego wsparcia wynikają z przepisów ustawy – Prawo wodne. Z pomocy tej mogą korzystać spółki wodne. Zgodnie z art. 443 ust. 1 tej ustawy spółki wodne mogą korzystać z pomocy finansowej państwa udzielanej w formie dotacji podmiotowej z budżetu państwa przeznaczonej na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód i urządzeń wodnych, z wyłączeniem zadań, na realizację których została udzielona inna dotacja. Środki na ten cel są planowane corocznie w budżetach wojewodów.

Z uwagi na to, że środki finansowe na pomoc dla spółek wodnych są niewystarczające w stosunku do potrzeb, od 2011 roku, w ramach rezerw celowych budżetu państwa są wydzielane dodatkowe kwoty pieniężne dla spółek wodnych na utrzymanie urządzeń melioracji wodnych. Od 2017 r. na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dotacje dla spółek wodnych zostały zwiększone do kwoty 40 mln zł.

⁵ Opracowano na podstawie: KANCELARIA SEJMU; Biuro Komisji Sejmowych, Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi (nr 114) z dnia 22 lutego 2022 r Sejm IX kadencja Link: 0229409.pdf (sejm.gov.pl) Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (nr 114) 22 lutego 2022 r., obradująca pod przewodnictwem posłów: Roberta Telusa (PiS), przewodniczącego Komisji, oraz Kazimierza Gwiazdowskiego (PiS), zastępcy przewodniczącego Komisji:– informację na temat „Lokalne partnerstwa wodne w województwie kujawsko-pomorskim – doświadczenia i rekomendacje”. W spotkaniu uczestniczyli m.in.: Ryszard Zarudzki zastępca dyrektora ds. transferu wiedzy i innowacji Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie, Grzegorz Anczewski doradca w Biurze Krajowej Rady Izb Rolniczych, Paweł Skonieczek zastępca dyrektora Wydziału Infrastruktury i Rolnictwa Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, Andrzej Basiński prezes Gminnej Spółki Wodnej Sępólno Krajeńskie, przewodniczący Rady Lokalnego Partnerstwa Wodnego Powiatu Sępoleńskiego oraz Jakub Skonieczny Gminna Spółka Wodna w Chełmży, przewodniczący Rady Lokalnego Partnerstwa Wodnego Powiatu Toruńskiego.

⁶ Rafał Romanowski - Sekretarz stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi; Pełny Zapis Przebiegu Posiedzenia: Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Nr 114) Link: 0229409.pdf (sejm.gov.pl)

7.3 Wsparcie w ramach okresu przejściowego PROW 2021-2023

W poddziałaniu 5.1 jest „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” – pomoc jest udzielana na wykonywanie robót w zakresie urządzeń melioracji wodnych. Beneficjentem są spółki wodne lub związki tych spółek. Do kosztów kwalifikowalnych będzie można zaliczyć koszty przebudowy lub remont istniejących urządzeń melioracyjnych. Ponadto w ramach tego poddziałania (5.1) jest możliwe dofinansowanie dla spółek wodnych oraz związków spółek wodnych, na zakup sprzętu do utrzymania urządzeń melioracji wodnych. W 2017 r. uruchomiono w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich w perspektywie do 2020 r. poddziałanie „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze”. Na realizację tego działania zarezerwowano środki w wysokości około 42 mln euro. Poziom wsparcia to 80% kosztów kwalifikowalnych operacji przy maksymalnej wysokości udzielonej beneficjentowi, to jest 1 mln zł. Do 31 grudnia 2021 r. złożono ponad 400 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę ponad 182 mln zł. Zawartych zostało 237 umów o przyznanie pomocy na kwotę 99 mln zł. Zrealizowano płatności na kwotę 47 mln zł.

Dofinansowanie inwestycji nawodnienia w ramach działania programów PROW 2020 „Modernizacja gospodarstw rolnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w obszarze nawadniania w gospodarstwie. Budżet poddziałania wynosi 100 mln euro. Pomoc przyznaje się w wysokości do 50% kosztów kwalifikowalnych operacji, a w przypadku młodego rolnika – 60% kosztów. Maksymalnie pomoc wynosi 100 tys. na jednego beneficjenta i na jego gospodarstwo. Pomoc przyznaje się w formie refundacji części kosztów kwalifikowalnych, do których należą m.in. koszty: wykonania ujęć wody, zakupu nowych maszyn i urządzeń wykorzystywanych do nawadniania w gospodarstwie, budowy albo zakupu elementów infrastruktury technicznej niezbędnych do nawadniania w gospodarstwie. Do 31 grudnia złożono ponad 2200 wniosków na łączną kwotę ponad 173 mln zł.

Trwają prace nad uruchomieniem dwóch nowych instrumentów – „Wsparcie z zakresu gospodarowania wodą w rolnictwie”, to jest **poddziałanie 4.3 „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa”**, gdzie wsparcie ma na celu zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w zlewniach rolniczych. Beneficjentem będzie Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Finansowane będą prace związane z budową, przebudową lub remontem urządzeń wodnych lub budowli hydrotechnicznych na ciekach naturalnych, uzgodnione z PGW Wody Polskie. Na ten typ operacji przyznano ponad 215 mln euro.

7.4 Krajowy Plan Odbudowy

W ramach prac nad Krajowym Planem Odbudowy MRiRW złożyło projekt pn.: „Inwestycje w zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich”, którego celem jest wsparcie inwestycji na obszarach wiejskich w zakresie poprawy gospodarowania wodą oraz efektywności wykorzystania jej zasobów. W ramach projektu finansowane będą głównie prace związane z budową, przebudową, odbudową, rozbudową urządzeń melioracji wodnych. Planuje się wsparcie dla niewielkich urządzeń wodnych, w szczególności ograniczających odpływ wody, z uwzględnieniem jej retencjonowania dla przeciwdziałania skutkom suszy. Prace związane z budową lub przebudową urządzeń melioracyjnych mają przywrócić funkcję nawadniająco-odwadniającą tych urządzeń, chroniąc tym samym grunty rolne przed powodzią i suszą, z uwzględnieniem zwiększenia retencjonowania wody. W ramach projektu finansowana będzie również rewitalizacja byłych i istniejących zbiorników wodnych oraz towarzyszącej im infrastruktury kulturowej w postaci młynów wodnych w celu rozwoju ogólnopolskiego systemu retencji wodnej na obszarach wiejskich.

7.5 Działania Ministerstwa Infrastruktury rzecz melioracji i retencji wody na obszarach wiejskich⁷

W Ministerstwie Infrastruktury trwają prace nad projektem ustawy o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Projekt ustawy przewiduje następujące usprawnienia w zakresie melioracji wodnych, w tym dla rolników i dla spółek wodnych, w tym rozwiązania dedykowane dla rolników:

- zwolnienie z obowiązku uzyskiwania pozwolenia wodnoprawnego i zgłoszenia wodnoprawnego wykonania urządzeń wodnych służących do odprowadzania wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych lub do ziemi na potrzeby zwykłego korzystania z wód;
- zwolnienie z obowiązku uzyskiwania pozwolenia na budowę na rzecz zgłoszenia dla wykonania zbiorników bezodpływowych na wody opadowe lub roztopowe o pojemności do 10 m³;
- zwolnienie z obowiązku uzyskiwania pozwolenia na budowę i dokonywania zgłoszenia budowlanego do wykonania:

⁷ Materiał informacyjny dla Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Sejmu RP. Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi (nr 114) z dnia 22 lutego 2022 r. Sejm IX kadencja

o rowów będących obiektami budowlanymi

o obiektów budowlanych na rowach służących gospodarce wodnej, niebędących urządzeniami melioracji wodnych, takich jak:

- piętrzących wodę i upustowych o wysokości piętrzenia do 1,0 m,
- budowli regulacyjnych i umocnieniowych,
- rurociągów zapewniających przepływ wody w rowie,
- służących do ujmowania wód z rowu o wydajności nie większej 1 m³/h,
- zbiorników wodnych na rowach o powierzchni do 500 m² i głębokości nieprzekraczającej 3,0 m.

Usprawnienia dla spółek wodnych (eliminujące istniejące problemy organizacyjne i prawne):

- usprawnienie ściągalności składek członkowskich – przez wykluczanie członka spółki wodnej z tej spółki w przypadku braku zapłaty zaległych składek przez ustalony okres i następnie uzyskiwanie od takiego podmiotu środków w trybie administracyjnym (instytucja ta umożliwi spółkom wodnym wyegzekwowanie składek bez potrzeby wszczynania kosztownych procesów cywilnych);
- likwidacje faktycznie niefunkcjonujących przez dłuższy czas spółek wodnych tzw. Spółek duchów - przez weryfikację działalności istniejących spółek i wszczynanie z urzędu postępowań likwidacyjnych;
- rozwiązanie problemu następstwa prawnego członków spółek wodnych – przez konieczność uzależnienia następstwa prawnego od złożenia w tym zakresie deklaracji; a także zapewnienie spółkom wodnym prawnego instrumentu pozyskiwania informacji o następcach prawnych członka spółki wodnej;
- wprowadzenie odpowiedzialności członków zarządu spółki wodnej za jej zobowiązanie ponoszone z tytułu likwidacji spółki, stosunku pracy lub danin publicznych, w przypadku gdy egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna w przypadku jej likwidacji (obecnie za zobowiązania spółki odpowiada spółka całym swym majątkiem, zaś odpowiedzialność współników spółki wodnej oraz zarządu jest wyłączona).

Inne usprawnienia w projekcie ustawy:

- nadzór nad utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych mają przejść od starostów i wojewodów Wody Polskie - co zapewni stworzenie kompleksowego systemu zarządzania i nadzoru nad systemem melioracji wodnych;
- przeprowadzenie kompleksowej inwentaryzacji urządzeń melioracji wodnych, a na jej podstawie opracowywanie regionalnych planów utrzymania takich urządzeń (w formie aktów prawa miejscowego);
- egzekwowania w oparciu o te plany właściwego utrzymania urządzeń melioracji wodnych przez Wody Polskie;
- usprawnienie instrumentów prawnych nadzoru nad prawidłowym utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych – przez doprecyzowanie istniejących procedur, wymogów i usunięcie wątpliwości interpretacyjnych;
- wprowadzenie obowiązku zgłoszenia do ewidencji urządzeń melioracji wodnych – takich urządzeń, które dotąd nie były w niej uwzględnione;
- wprowadzenie możliwości legalizacji urządzeń melioracji wodnych, bez konieczności ponoszenia opłaty legalizacyjnej (abolicja);
- przeprowadzenie przez Wody Polskie we współpracy z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW) Programu inwentaryzacji urządzeń melioracji wodnych – co zapewni kompleksową informację Wodom Polskim niezbędną do właściwego zarządzania całym systemem urządzeń melioracji wodnych;
- wprowadzenie możliwości wystąpienia przez jednostki samorządu terytorialnego do Wód Polskich w celu zawarcia umowy na utrzymanie urządzeń melioracji wodnych;
- określenie jednolitych standardów utrzymania urządzeń melioracji wodnych na danym terenie przez wprowadzenie opracowywanych przez Wody Polskie regionalnych planów utrzymania urządzeń melioracji wodnych.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) i program przeciwdziałania niedoborowi wody (PPNW)

3 września 2021 roku, Minister Infrastruktury opublikował rozporządzenie w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (dalej PPSS) (Dz. U. 2021 Poz. 1615). Do przygotowania planu zobligowane było Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie zgodnie z przepisami art. 240 ust. 2. pkt. 8 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2021 Poz. 2233 z późn. zm.). W PPSS zaprezentowano możliwości zwiększenia zasobów dyspozycyjnych wód. Więcej informacji zostało opisane w punkcie prezentującym działania Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027, z perspektywą do roku 2030

Aby ograniczyć ryzyko powodziowe oraz złagodzić skutki suszy w Ministerstwie Infrastruktury opracowywany został ponadto **Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027** jest to pierwszy dokument o charakterze strategicznym kompleksowo omawiający możliwości i niezbędne kierunki działań w zakresie rozwoju retencji wodnej.

Program jest komplementarny względem pozostałych dokumentów planistycznych z zakresu gospodarki wodnej – planów gospodarowania wodami, planów zarządzania ryzykiem powodziowym, planu przeciwdziałania skutkom suszy oraz programów rozwoju dróg wodnych, a działania z nim zawarte są uzupełnieniem zadań wynikających z tych dokumentów.

W programie zaprezentowane zostały wszystkie realizowane w ostatnich latach działania przyczyniające się do zwiększania retencji. PPNW przedstawia także działania, projekty i programy planowane do realizacji, w tym także programy, w ramach których można ubiegać się o dofinansowanie działań retencyjnych lub można uzyskać wiedzę i informację w zakresie rozwoju retencji. Zarówno w przygotowaniu założeń, jak i samego PPNW uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwa Klimatu i Środowiska, PGW WP oraz państwowej służby hydrologiczno - meteorologicznej oraz hydrogeologicznej.

Celem głównym Programu jest zwiększenie retencji wodnej w Polsce. Cel główny wspierają 3 cele szczegółowe:

- wskazanie i realizacja działań z zakresu budowy zintegrowanego systemu naturalnej i sztucznej retencji wodnej;
- stworzenie warunków do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych;
- wzmocnienie świadomości społecznej w zakresie potrzeby retencjonowania i oszczędzania wody.

Najważniejszymi efektami realizacji PPNW w zakresie obszarów wiejskich są:

- wzrost objętości retencjonowanej wody;
- wzrost pojemności obiektów małej retencji;
- poprawa warunków rolniczego wykorzystania wód;
- zwiększenie udziału przedsięwzięć z zakresu tworzenia retencji wodnej na poziomie lokalnym i regionalnym;
- zwiększenie społecznej świadomości problemu zmniejszających się zasobów wód i silnej potrzeby ich retencjonowania przez różne dostępne formy;
- stworzenie możliwości sterowania odpływem i regulacji stosunków wodnych;
- zwiększenie możliwości zagospodarowania zasobów wód powierzchniowych i podziemnych z uwzględnieniem potrzeb ekosystemów od nich zależnych;
- wskazanie i realizacja działań z zakresu budowy zintegrowanego systemu naturalnej i sztucznej retencji wodnej;
- stworzenie warunków do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych;
- wzmocnienie świadomości społecznej w zakresie potrzeby retencjonowania i oszczędzania wody;
- zwiększenie odporności społeczeństwa, gospodarki i środowiska na wpływ zmian klimatu;
- poprawa planowania i zarządzania w gospodarce wodnej, w tym koordynacji z innymi politykami oraz planami sektorowymi, mającymi wpływ na zasoby wodne i retencję.

W celu uzyskania ww. efektów realizowane będą zróżnicowane działania, które podzielono na 14 typów. Znalazły się wśród nich działania dedykowane obszarom wiejskim. Są to:

- realizacja i odtwarzanie obiektów małej retencji i mikroretencji na terenach rolniczych;
- promowanie i wdrażanie zabiegów agrotechnicznych zwiększających retencję glebową;
- realizacja i odtwarzanie stawów hodowlanych;
- realizacja nowych oraz przebudowa istniejących systemów melioracyjnych w celu zapewnienia funkcji nawadniająco-odwadniających;
- tworzenie i odtwarzanie zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i przywodnych.

W PPNW zostały także uwzględnione działania polegające na renaturyzacji rzek i ekosystemów mokradłowych, mające wpływ na poprawę warunków panujących na terenach wiejskich. Projekt PPNW zawiera listy działań służące zwiększaniu retencji, także te realizowane przez inne resorty, jednostki samorządu terytorialnego czy organizacje pozarządowe. PPNW uwzględnia ponadto działania realizowane w ramach innych planów i programów, jeżeli służą one także zwiększeniu retencji. W załączniku nr 4 do PPNW – Działania inwestycyjne wraz z nadanymi priorytetami realizacji jest zawarte ponad 700 inwestycji z Programu kształtowania zasobów wodnych PGW WP w zakresie kształtowania retencji korytovej i przywracania funkcji nawadniającej systemom melioracyjnym.

7.6 Działania Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie realizuje działania na rzecz melioracji i retencji wody na obszarach wiejskich. Poniżej znajdują się stosowne informacje dotyczące działań oraz poniesionych kosztów i realizowanych/planowanych inwestycji we wskazanym obszarze.

W związku z niekorzystnym bilansem wodnym kraju oraz mogącym się pogłębiać zjawiskiem suszy (meteorologicznej, hydrologicznej, ale również hydrogeologicznej), a także z uwagi na powtarzające się deszcze nawalne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGW Wody Polskie) podjęło działania zmierzające do zwiększenia retencji w Polsce, ograniczające ryzyko suszy zarówno w skali krajowej, jak i regionalnej oraz lokalnej. W tym celu opracowano założenia do **Programu Kształtowania Zasobów Wodnych (PKZW)**, stanowiące zbiór kompleksowych i pilnych do realizacji działań ukierunkowanych na zwiększenie pojemności retencyjnej zlewni rzek. Ich realizacja ma niezmiernie pozytywny wpływ na stan gleb oraz ekosystemów wodnych i od wód zależnych oraz tym samym przełoży się na zredukowanie negatywnych skutków pogłębiającej się suszy. W ramach **Programu kształtowania zasobów wodnych (PKZW)** przywracana jest dwufunkcyjna rola urządzeń melioracyjnych, która zapewnia odprowadzanie wód z pól i użytków rolnych w czasie opadów, ale również retencję wód w okresach suszy. Jednocześnie na przyujściowych odcinkach rowów zbiorczych, odprowadzających wody z obiektów melioracyjnych do cieków jest wprowadzana roślinność ekotonowa, tworząca strefy buforowe wzdłuż rzek i rowów, wspomagająca naturalną retencję wód, bioróżnorodność oraz redukująca spływ biogenów do wód. To kompleksowe podejście do gospodarowania wodami, łączące aspekt gospodarczy i środowiskowy w przeciwdziałaniu skutkom suszy rolnej. Z uwagi na zwiększające się zagrożenie suszą, pracownicy Wód Polskich podjęli działania w terenie, mające na celu poprawę retencji wód w rzekach przy pomocy zastawek lub zamknięć na istniejących małych obiektach piętrzących. Poprzez system zastawek oraz jazów, na małych urządzeniach wodnych zostanie uzyskany efekt zatrzymywania wody w zlewni na terenach rolniczych.

PGW Wody Polskie na poziomie poszczególnych zarządów zlewni zidentyfikowały zadania na małych rzekach i ciekach, których realizacja przyniesie natychmiastowy efekt retencyjny, zasilający w wodę głównie obszary wykorzystywane na potrzeby produkcji rolnej. Planowane efekty to budowa, odbudowa lub remont kilkuset urządzeń wodnych (jazów, zastawek, mlichów itp.), których efektem będzie możliwość dodatkowego zmagazynowania zasobów wodnych. Tylko działania kompleksowe, łączące elementy retencji naturalnej i sztucznej oraz działania techniczne i nietechniczne będą skuteczną odpowiedzią na problem suszy w Polsce.

Obecnie w założeniach do PKZW znajduje się 270 zadań (z tego 182 zadania zostały zakończone), których realizacja pozwoli na dodatkowe zmagazynowanie ok. 52 mln m³ wody, na obszarze ok. 56 tys. ha (w tym ok. 47 tys. ha gruntów rolnych). Fundusze w wysokości ok 166 mln zł, przeznaczone na realizację zadań, w latach 2020 - 2024, pochodzą ze środków własnych PGW Wody Polskie, wyszczególnionych w art. 255 ust. 1-9 oraz 10a ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. Z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.).

Dodatkowo, **na obiektach hydrotechnicznych prowadzone są piętrzenia**, w zależności od potrzeb wynikających z aktualnie panującej sytuacji hydrologiczno-meteorologicznej. Dzięki tym działaniom możliwe jest zwiększenie retencji korytovej nawet do 378 mln m³.

W ramach założeń do PKZW oraz działalności statutowej PGW Wody Polskie, pracownicy Wód Polskich organizują spotkania z interesariuszami, ze szczególnym naciskiem uwzględniającym potrzeby rolnictwa. W 2020 r. odbyło się ich ok. 820, w wyniku których zawarto 37 porozumień finansowych na kwotę 3 156 000,00 zł oraz 25 porozumień rzeczowych, natomiast w 2021 r. odbyło się ok. 410 spotkań z interesariuszami, na których podpisano 3 porozumienia finansowe na kwotę 257 000,00 zł, a także 26 porozumień rzeczowych.

Pracownicy PGW Wody Polskie biorą także udział w spotkaniach **Lokalnych Partnerstw Wodnych**, które mają na celu wymianę doświadczeń z jednostkami samorządu terytorialnego oraz zawieranie stosownych porozumień zarówno finansowych, jak i rzeczowych, które pozwalają na uwzględnianie potrzeb gmin w programach realizowanych przez PGW Wody Polskie.

Wejście w życie ustawy Prawo wodne nałożyło na PGW Wody Polskie obowiązek prowadzenia **ewidencji urządzeń melioracji wodnych** oraz zmeliorowanych gruntów w formie elektronicznej, zgodnie z wytycznymi opisanymi zarówno w ww. ustawie, jak i w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 czerwca 2020 r. w sprawie sposobu prowadzenia ewidencji urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów i ustalania obszaru, na który urządzenia melioracji wodnych wywierają korzystny wpływ (Dz. U. Poz. 1165). PGW Wody Polskie prowadzi przedmiotową ewidencję wykorzystując oprogramowanie GeoMelio, będące dedykowanym narzędziem przeznaczonym do realizacji obowiązku ustawowego.

W celu prawidłowej realizacji obowiązków ustawowych PGW Wody Polskie podjęło działania mające na celu wykonanie **inwentaryzacji urządzeń melioracji wodnych**. Pierwszym jej etapem jest przeprowadzenie pilotażu na modelowym obszarze. Jako teren badawczy wybrano PGW Wody Polskie Nadzór Wodny w Zduńskiej Woli. Wynik pilotażu zostanie wykorzystany przy opracowywaniu planów inwentaryzacji urządzeń melioracji wodnych dla obszaru całej Polski.

7.7 Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie zgodnie z ustawą Prawo wodne przygotowało projekt **Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)** w uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, ministrem właściwym do spraw rybołówstwa, ministrem właściwym do spraw żeglugi śródlądowej oraz wojewodami, uwzględniając przy tym podział kraju na obszary dorzeczy.

Podsumowując, działaniami sformułowanymi w ramach **Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)** dedykowanymi obszarom wiejskim są:

- **zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych** - działanie polega na wdrożeniu zarówno metod technicznych jak i nietechnicznych spowalniających odpływ wody z terenów rolniczych;
- **wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych** - działanie to przyczyni się do ograniczenia zużycia wody oraz strat w nawożeniu przy podlewaniu i nawożeniu upraw tunelowych, szklarniowych itp. Wykorzystanie wód drenarskich w okresach deficytów opadów przyczyni się do ograniczenia strat związanych z wystąpieniem suszy rolniczej;
- **budowa oraz przebudowa urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej** - spodziewane rezultaty realizacji działania to przede wszystkim spowolnienie odpływu wód ze zlewni rolniczych, co spowoduje zwiększenie retencji wody glebowej na obszarach wiejskich, oraz wzrost odporności tych terenów na wystąpienie skutków suszy;
- **budowa i przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych** - realizacja działania przyczyni się do ograniczenia strat w rolnictwie związanych z wystąpieniem zjawiska suszy rolniczej;
- **optymalizacja zasad udzielania dotacji celowej na pokrycie części odszkodowań z tytułu szkód spowodowanych przez suszę rolniczą oraz zawierania umów ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia skutków suszy rolniczej** - działanie polega na usprawnieniu systemu ubezpieczeń dotowanych;
- **opracowanie zbioru dobrych praktyk służących racjonalizacji zużycia wody w rolnictwie** - działanie polega na opracowaniu wytycznych dla rolników w zakresie racjonalnego wykorzystania wody w rolnictwie z uwzględnieniem dobrych praktyk wypracowanych dotychczas na różnych szczeblach krajowych oraz w innych państwach członkowskich służących racjonalizacji zużycia wody w rolnictwie wybranych wg kryteriów adekwatności do warunków i skali skutków suszy występujących na terenie Polski;
- **edukacja i kreowanie świadomości rolników w zakresie zwiększania retencji na gruntach rolnych, zwiększania materii organicznej w glebie oraz upowszechniania upraw mniej wrażliwych na suszę. Propagowanie ubezpieczeń rolnych** - działanie polega na zwiększeniu poziomu wiedzy i świadomości doradców rolniczych i rolników w zakresie retencji na gruntach rolnych oraz propagowanie działań na rzecz upowszechniania upraw odpornych na wywołane przez suszę niedobory wody glebowej, zabiegów agrotechnicznych wpływających na zwiększenie zawartości próchnicy w glebie i poprawy retencji wody w glebie oraz ubezpieczania upraw i zwierząt.

Poniżej wyszczególniono 14 działań PPSS (Załącznik nr 4) skierowanych są na obszary rolne:

1. Zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych (działanie katalogowe nr 1).
2. Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji (działanie katalogowe nr 4).
3. Analiza możliwości zwiększenia retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji (działanie katalogowe nr 6).
4. Realizacja działań inwestycyjnych w zakresie kształtowania zasobów wodnych poprzez zwiększanie sztucznej retencji (działanie katalogowe nr 7).
5. Budowę oraz przebudowę urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej (działanie katalogowe nr 8).
6. Wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych (działanie katalogowe nr 9).
7. Budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych (działanie katalogowe nr 10).
8. Opracowanie projektu zintegrowanego systemu monitoringu suszy wraz z określeniem założeń administracyjnych i prawnych dla jego funkcjonowania (działanie katalogowe nr 12).
9. Optymalizacja zasad udzielania dotacji celowej na pokrycie części odszkodowań z tytułu szkód spowodowanych przez suszę rolniczą oraz zawierania umów ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia skutków suszy rolniczej (działanie katalogowe nr 13).
10. Opracowanie i wdrażanie programu edukacyjnego o przyczynach występowania suszy, sposobach jej identyfikowania, obszarach gospodarczych, społecznych i środowiskowych wrażliwych na suszę oraz przeciwdziałaniu jej skutkom (działanie katalogowe nr 20).
11. Edukacja i kreowanie świadomości rolników w zakresie zwiększania retencji na gruntach rolnych, zwiększanie materii organicznej w glebie oraz upowszechnianie upraw mniej wrażliwych na suszę. Propagowanie ubezpieczeń rolnych (działanie katalogowe nr 21).
12. Opracowanie zbioru dobrych praktyk służących racjonalizacji zużycia wody w rolnictwie (działanie katalogowe nr 22).
13. Propagowanie ponownego wykorzystania wód (działanie katalogowe nr 23).
14. Opracowanie Programu przeciwdziałania niedoborowi wody (działanie katalogowe nr 27).

Wody Polskie⁸ są największym inwestorem w gospodarce wodnej w Polsce i realizujemy zadania inwestycyjne w tym zakresie, które bezpośrednio lub pośrednio mają wpływ na obszary rolne.

Czynniki związane ze zmianami klimatu, czyli długotrwałe okresy bez opadów, które potem przekształcają się w rozwijające się i pogłębiające się susze. **Najbardziej narażonym obszarem na tego typu zjawiska jest obszar w środkowej Polsce, w województwie kujawsko-pomorskim czy nawet częściowo na obszarze zachodniopomorskiego i pomorskiego.** Działaniem, które przede wszystkim byłoby w stanie w sposób długofalowy rozwiązać te problemy albo je minimalizować, to jest oczywiście retencja, spowalnianie odpływu wód z tego obszaru. Rozwiązaniem jest tu wszelkiego rodzaju retencja, począwszy od retencji zbiornikowej, poprzez retencję korytową, a skończywszy na mikroretencji czy też na retencji leśnej, krajobrazowej, łąkowej – każdej, która będzie powodowała, że opady będą zatrzymywane w miejscu, gdzie spadają.

7.8 Wybrane działanie Ministerstwa Klimatu i Środowiska - „Miasto z Klimatem”

Ministerstwo Klimatu i Środowiska realizuje także szereg działań związanych z retencją i poprawą stanu wód na terenach miejskich. Co prawda Komisja zajmuje się rolnictwem i rozwojem obszarów wiejskich, ale cały ekosystem wodny w Polsce wymaga współpracy zarówno z Ministerstwem Infrastruktury, z obszarem gospodarki wodnej związanej z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, z retencjonowaniem wody w zbiornikach wodnych, ale także świadomą polityką w zakresie retencjonowania i wykorzystania wód na terenach miejskich. Jedno środowisko oddziałuje na drugie, więc te działania są również prowadzone w MKiŚ. W marcu 2020 r. ministerstwo zainauguowało projekt pod nazwą „Miasto z Klimatem”. Ponadto jest prowadzony szereg działań, dotyczących finansowania albo dofinansowania przez jednostki samorządu terytorialnego na projekty związane ze zrównoważonym gospodarowaniem wodami opadowymi na terenach miejskich w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W ostatnich latach na ten cel został wydatkowany ponad 1 mld zł.

⁸ Opracowano na podstawie wystąpienia w Sejmie (Sejmowa Komisja Rolnictwa 22 luty 2022 r.) Krzysztofa Wosia - Zastępcy prezesa ds. ochrony przed powodzią i suszą Państwowego Gospodarstwa Wodnego; Pełny Zapis Przebiegu Posiedzenia: Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Nr 114)Link: 0229409.pdf (sejm.gov.pl)

8. Spółki wodne jako część systemu zarządzania infrastrukturą wodną na obszarach wiejskich

Potrzeby i możliwości poprawy sytuacji spółek wodnych w społecznościach lokalnych

Zenon Lewandowski

8.1 Spółki wodne w systemie zarządzania wodą w kraju

Spółki Wodne [SW] zajmują się utrzymaniem urządzeń melioracyjnych na terenach należących do swoich członków. Spółki wodne mogą działać na terenie całej gminy (gminne spółki wodne - GSW), lub tylko jej części (np. na terenie jednego lub kilku sołectw). Poza pracami na urządzeniach wodnych należących do członków, spółki wodne mogą w ramach prac zleconych wykonywać także inne roboty – np. na urządzeniach wodnych należących do samorządów gminnych i PGW Wody Polskie. Z racji wykonywanych zadań są upoważnione do zbierania składek od swoich członków. Opłaty na rzecz GSW powinny być dokonywane także przez innych użytkowników gruntów korzystających z infrastruktury utrzymywanej przez SW. Spółki wodne mogą otrzymywać dotacje z budżetu państwa i środków samorządów terytorialnych. Spółki mogą prowadzić działalność gospodarczą, z której zyski mogą być przeznaczone wyłącznie na cele statutowe spółki wodnej. W ramach działalności gospodarczej spółki realizują zlecenia od innych podmiotów w tym samorządów.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie [PGW WP] jest od 1 stycznia 2018 roku głównym podmiotem odpowiedzialnym za krajową gospodarkę wodną. Zadania Wód Polskich wykonywane przez Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej (RZGW), w zakresie objętym aktywnością SW, to wykonywanie urządzeń melioracji wodnych, ustalanie wysokości części opłaty melioracyjnej, korekta wysokości opłaty melioracyjnej za niewykonywanie obowiązku utrzymywania urządzeń melioracji wodnych oraz wezwanie do usunięcia zaniedbań w zakresie gospodarki wodnej.

Wojewoda Kujawsko-Pomorski udziela dotacji spółkom wodnym zgodnie z art. Art. 443. Prawa wodnego „1. Spółki wodne mogą korzystać z pomocy finansowej państwa udzielanej w formie dotacji podmiotowej z budżetu państwa przeznaczonej na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód i urządzeń wodnych, z wyłączeniem zadań, na realizację których została udzielona inna dotacja.”

Urząd Marszałkowski, podobnie jak samorządy gminne i powiatowe udziela dotacji zgodnie z art. Art. 443. Prawa wodnego „2. Spółki wodne mogą korzystać z pomocy finansowej z budżetów jednostek samorządu terytorialnego na bieżące utrzymanie wód i urządzeń wodnych oraz na finansowanie lub dofinansowanie inwestycji.”

Starostwo Powiatowe sprawuje nadzór nad spółkami wodnymi, które składają co roku sprawozdania ze swojej działalności (organizacyjne i finansowe). Zgodnie za Art. 462 Prawa wodnego: „1. Nadzór i kontrolę nad działalnością spółki wodnej sprawuje właściwy miejscowo starosta. 2. Zarząd przedkłada staroście uchwały organów spółki wodnej w terminie 7 dni od dnia ich podjęcia. 3. Uchwały organów spółki wodnej sprzeczne z prawem lub statutem są nieważne.”

Samorządy gminne współpracuje w szerokim zakresie ze spółkami. W wielu przypadkach udzielają SW dotacji na utrzymanie urządzeń należących do spółek, lub zlecają prace na własnych urządzeniach wodnych i drogowych. Często siedziby zarządów SW znajdują się w budynkach urzędów gmin. Samorządy terytorialne są właścicielem/użytkownikiem tylko części urządzeń składających się na infrastrukturę wodną na swoim terenie. Najczęściej są to np. rowy w pasie drogowym, przepusty, mosty, niektóre zbiorniki wodne. Jako właściciele tych urządzeń są zobowiązani do utrzymywania ich w dobrym stanie technicznym, co często wymaga współpracy ze spółkami wodnymi.

Lasy Państwowe oraz parki krajobrazowe zarządzają niektórymi urządzeniami wodnymi wykonując funkcje właściwskie Skarbu Państwa. Pewien wpływ na gospodarkę wodą mają także, w ramach swoich uprawnień.

8.2 Kluczowa rola spółek wodnych w racjonalnym gospodarowaniu wodą na obszarach wiejskich

Rola spółek wodnych dla utrzymywania systemu melioracji rolniczych jest trudna do przecenienia. Dla efektywnego funkcjonowania gospodarki rolnej konieczne jest zapewnienie właściwych stosunków wodnych na terenach uprawowych. Spółki wodne realizują to zadanie w sposób systemowy, na dużych obszarach należących do wielu rolników. Konieczne jest kompleksowe podejście do wykonywania prac na systemach melioracyjnych - wynika to natury wody nieuznającej granic działek prywatnych użytkowników i granic administracyjnych.

Zmiany klimatyczne, susze występujące naprzemiennie z opadami nawałnymi, wymuszają także zmianę podejścia do zarządzania zasobami wody - konieczne jest racjonalne gospodarowanie wodą - oprócz jej odprowadzania konieczne jest jej retencjonowanie. Współpraca rolników zorganizowanych w ramach spółek wodnych z Wodami Polskimi staje się warunkiem skutecznego działania w tym zakresie.

Znaczenie spółek wodnych rozszerza się wraz ze dynamicznymi zmianami zachodzącymi na obszarach wiejskich. Efektem zmian społecznych i gospodarczych jest zjawisko suburbanizacji terenów wiejskich, które objawia się rosnącą liczbą osiedli mieszkaniowych na terenach dotychczas rolniczych. Grunty rolne są przekształcane na działki budowlane - w konsekwencji spółki wodne nie mogą nimi zarządzać. Zjawiska takie jak deszcze nawalne ujawniają wady tego systemu budownictwa – odwodnienie terenów „zabrukowanych” staje się coraz większym problemem. Rowy melioracyjne stały się rowami odprowadzającymi deszczówkę z osiedli mieszkaniowych.

8.3 Stan infrastruktury wodnej w zarządzie spółek wodnych

W ocenie wielu spółek wodnych stan urządzeń melioracyjnych, którymi się zajmują, jest zły. Wynika to z wieku urządzeń – w niektórych gminach ostatnie melioracje wykonane były w latach 80-tych. Długi okres użytkowania urządzeń skutkuje ich naturalną dekapitalizacją - urządzenia ulegają częstym i kosztownym awariom. Naprawa pochłania duże środki finansowe z niewielkich budżetów spółek, składających się głównie ze składek członkowskich. W wielu spółkach nie wystarcza środków na planowane konserwacje urządzeń i bieżące naprawy. Jak wynika z ankiety skierowanej do spółek wodnych, odsetek urządzeń wodnych należących do SW, a wymagających pilnych działań renowacyjnych, waha się od 30% do 100 %, co świadczy o wieloletnich zaniedbaniach w zakresie remontów. SW jednoznacznie wskazują jako przyczynę tego stanu rzeczy, chroniczny brak środków w dyspozycji spółek, wynikający ze zbyt niskiego poziomu składek członkowskich i zbyt małych dotacji ze strony instytucji publicznych.

Urządzenia melioracji wodnych należących do SW spełniają głównie rolę odwadniającą. Obecnie na terenach objętych działaniami SW w praktyce brak urządzeń nawadniających, pomimo istnienia takich potrzeb w przypadku niektórych terenów rolniczych. Biorąc pod uwagę zmiany klimatyczne, niezbędne jest przywrócenie funkcji retencyjnej wielu urządzeniom wodnym. Brak stabilności finansowej GSW i stały brak wystarczających środków finansowych na bieżące zadania powoduje, że spółki wodne w praktyce nie są w stanie zaplanować i zrealizować nowych zadań w zakresie małej retencji.

8.4 Finansowanie działalności spółek wodnych

Niesprawny i często niespójny system finansowania zadań z zakresu utrzymania urządzeń melioracyjnych powoduje, że spółki wodne od lat borykają się brakiem środków finansowych na realizację koniecznych prac konserwacyjnych. SW finansują swoje działania z wielu źródeł, są to: składki członkowskie, dotacje samorządów gminnych, dotacje starostwa powiatowego, dotacje samorządu województwa, dotacje rządowe (województwo), dotacje ze środków UE.

Sytuacja spółek wodnych na terenie woj. kujawsko-pomorskiego jest bardzo zróżnicowana. Kluczowym problemem, dla zapewnienia stabilności finansowej spółek wodnych, jest wysokość i ściągalność składek od członków SW. Na terenie wielu powiatów funkcjonują Gminne Spółki Wodne, które skutecznie pozyskują środki na działania w zakresie utrzymywania we właściwym stanie systemu melioracji wodnych. Jednak większość spółek boryka się z problemami finansowymi, wynikającymi głównie z kłopotów z poborem składek od członków. Na dużej części województwa spółki nie funkcjonują w ogóle (nigdy nie istniały lub zostały rozwiązane).

Narastającym zjawiskiem jest rezygnacja rolników z członkostwa w spółkach. W wielu spółkach przychody z tytułu składek członkowskich spadają, ponieważ rośnie liczba rolników wycofujących się z członkostwa w SW. Niestety rolnicy i inne podmioty nie będące członkami SW nie zawsze partycypują w kosztach utrzymania systemu. W tym zakresie przepisy nie są wystarczająco rygorystyczne. Brak jest prostej i skutecznej procedury prawnej zapewniającej poprawę ściągalności składek i opłat. Brak jest jednoznacznych uregulowań prawnych, które pozwoliłyby na jasne określenie obowiązków finansowych podmiotów odnoszących bezpośrednie korzyści z utrzymywania przez SW niezbędnej infrastruktury wodnej. Skutkiem jest brak partycypacji wszystkich posiadaczy gruntów w kosztach odprowadzania wód opadowych. Istnieje potrzeba działań legislacyjnych wprowadzających powszechność odpowiedzialności finansowej za korzystanie z różnego rodzaju urządzeń wodnych, w tym także melioracyjnych (np. „podatek deszczowy od powierzchni”). Dotyczy to nie tylko nieruchomości rolnych, ale także wielu innych, w tym takich, które nie posiadają własnych urządzeń wodnych lub nie leżą w bezpośrednim sąsiedztwie urządzeń melioracyjnych z których korzystają. Obecnie główne urządzenia melioracyjne, takie jak np. rowy lub rurociągi, muszą utrzymywać członkowie SW ze swoich składek.

W tej sytuacji wsparcie finansowe, takie jak: dotacje, refundacje i subwencje ze strony jednostek samorządu, jest niezbędne dla dalszego istnienia spółek wodnych i jest podstawą dla utrzymywania urządzeń melioracyjnych. Jednak w opinii SW pomoc finansowa ze strony samorządów i instytucji państwowych jest jednak niewystarczająca.

8.5 Wsparcie działalności organizacyjnej spółek wodnych

Dla wsparcia SW konieczne są działania, które pozwolą ograniczyć negatywne skutki powszechnie występujących problemów. Główne problemy to: niewystarczające wsparcie merytoryczne dla działających obecnie spółek wodnych, brak wsparcia dla reaktywowanych i nowo tworzonych SW, niewystarczające dofinansowanie działalności SW ze strony samorządów i państwa, utrudniona możliwość korzystania SW z dotacji pochodzących ze źródeł UE (zbyt skomplikowane procedury), brak środków na wkład własny do projektów inwestycyjnych. Celem działań wspierających spółki wodne powinien być: wzrost wartości dotacji dla SW ze strony jednostek samorządu terytorialnego oraz skarbu państwa i funduszy UE, uruchomienie skutecznego doradztwa w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na utrzymanie i modernizację oraz nowe inwestycje wodne (w tym mała retencja), utworzenie nowych spółek lub reaktywowanie spółek zlikwidowanych w przeszłości. W praktyce wsparcie udzielane spółkom wodnym powinno obejmować takie zagadnienia jak: pozyskiwanie dotacji, doradztwo prawne, organizacyjne, techniczne, wsparcie eksperckie w zakresie planowania i podejmowanych inwestycji – w szczególności w zakresie małej retencji (hydrologia). Poza pomocą finansową, wsparcie dla spółek wodnych można podzielić na cztery obszary:

1. **Promocja idei funkcjonowania spółek wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich.**
2. **Wdrożenie zmian prawnych poprawiających możliwości działania spółek wodnych.**
3. **Doradztwo merytoryczne w zakresie pozyskiwania środków z różnych źródeł i funkcjonowania spółek jako podmiotu gospodarczego.**
4. **Rozwój partnerskiej współpracy z instytucjami publicznymi w otoczeniu spółek wodnych.**

Ad.1. Promocja idei funkcjonowania spółek wśród rolników i mieszkańców obszarów wiejskich.

- 1) **Edukacja rolników** dotycząca roli i funkcji wypełnianych przez spółki wodne. Obecnie powszechny jest brak świadomości rolników w kwestii potrzeby istnienia spółek wodnych dla zapewniania kompleksowej i terminowej konserwacji urządzeń melioracyjnych. Niezbędne jest zahamowanie narastającego trendu ucieczki rolników z GSW – „bo skoro nie muszą należeć, to nie muszą płacić składki”.
- 2) **Edukacja społeczności lokalnych** w zakresie dostosowania się do zmian klimatycznych, w tym m.in. ograniczenie powierzchni utwardzonych, konieczność ponoszenia opłat za utrzymanie wspólnej infrastruktury wodnej.

Ad. 2. Wdrożenie zmian prawnych poprawiających możliwości działania spółek wodnych.

- 1) Wprowadzenie opłat od wszystkich użytkowników urządzeń gospodarki wodnej i wzmocnienie możliwości egzekwowania zaległych płatności. Jednoznaczne uregulowanie prawne dotyczące opłat związanych z oprowadzeniem wody opadowej do instalacji melioracyjnych z terenów prywatnych, samorządowych (drogi) i firm.
- 2) Stworzenie krajowego programu odtworzenia dokumentacji systemu melioracji.
- 3) Wprowadzenie powszechności członkostwa w spółkach wodnych rolników i innych użytkowników infrastruktury melioracyjnej, nowe regulacje prawne jako zachęty dla członkostwa w SW.
- 4) Uproszczenie procedur i zmniejszenie liczby dokumentów w systemie udzielania dotacji przez instytucje samorządowe i rządowe.
- 5) Ułatwienie działalności spółek wodnych poprzez uproszczenie procedur dotyczących wejścia SW na tereny należące do rolników i ułatwienie dostępu do informacji geodezyjnych.
- 6) Wprowadzenie przepisów do prawa budowlanego dotyczących inwestycji na terenach rolniczych - inwestycje planowane na gruntach zmeliorowanych powinny być uzgodnione z SW na każdym etapie inwestycji tj. wydawania warunków, realizacji inwestycji i inwentaryzacji geodezyjnej.
- 7) Na etapie projektowania inwestycji, w szczególności liniowych, powinien być uwzględniany zasięg oddziaływania urządzeń sieci melioracji konserwowanych przez SW. Konieczne jest zapewnienie skutecznego rejestrowania zmian w zakresie sposobu użytkowania gruntów.
- 8) Jednoznaczne uregulowanie prawne dotyczące statusu spółek wodnych – problemem jest brak rejestracji w rejestrze typu KRS, CEIDG. Instytucje z którymi GSW muszą współpracować nie uważają wpisu w katastrze wodnym za równorzędny z ww. rejestrami.

Ad.3. Doradztwo merytoryczne w zakresie pozyskiwania środków z różnych źródeł i funkcjonowania spółek jako podmiotu gospodarczego.

- 1) Uruchomienie doradztwa w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na utrzymanie i modernizację oraz inwestycje wodno-melioracyjne, w tym pomoc w przygotowaniu stosownych dokumentów.

-
- 2) Doradztwo organizacyjne i finansowe dla małych SW. Wymiana doświadczeń pomiędzy spółkami – przeniesienie dobrych wzorców (np. model funkcjonowania, system poboru składek, montaż finansowy dla inwestycji w sprzęt).
 - 3) Kompleksowe projekty wsparcia dla samorządów gminnych i liderów lokalnych na rzecz powstawania nowych i rozwoju już istniejących spółek wodnych.
 - 4) Pomoc doradcza w zakresie planowania nowych urządzeń małej retencji lub odtwarzania wcześniej działających (ekspertyzy hydrologiczne, uwarunkowania prawne itp.).

Ad. 4. Rozwój partnerskiej współpracy z instytucjami publicznymi w otoczeniu spółek wodnych.

- 1) Uproszczenie zbyt skomplikowanych procedur, ustalenie zasad dystrybucji środków z instytucji publicznych z uwzględnieniem opinii spółek wodnych, w tym w szczególności ujednoczenie terminów udzielania dotacji z uwzględnieniem konieczności skoordynowania terminów prac w rolnictwie i prac melioracyjnych.
- 2) Podejmowanie szybszej interwencji na ciekach PGW Wody Polskie w celu ich udrożnienia lub zapewnienia spływu wód w okresie deszczów nawalnych czy powstania zatoru (problemem jest długotrwała procedura zamówień publicznych).
- 3) Systematyczna aktualizacja danych dotyczących istniejącej infrastruktury wodnej i urządzeń melioracyjnych - skuteczne uregulowane zasad ich bieżącej aktualizacji.
- 4) Bieżące współdziałanie między Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie a spółkami wodnymi (m.in. w zakresie uzupełnienia i zaktualizowania ewidencji urządzeń melioracyjnych).
- 5) Przyspieszenie procedur dotyczących eliminacji szkód na ciekach wodnych wynikających z nadmiernej populacji bobrów i rozwiązywanie problemów z zapewnieniem finansowania tych zadań.
- 6) Stworzenie wieloletnich planów działania w zakresie budowy i odbudowy infrastruktury sieci melioracji wodnych na terenie gminy, powiatu czy województwa, przygotowanych z uwzględnieniem konsultacji przeprowadzonych wśród właścicieli i użytkowników gruntów, w tym zwłaszcza rolników.
- 7) Poprawa współpracy z Lasami Państwowymi w zakresie konserwacji i utrzymania urządzeń melioracyjnych na ich terenie.
- 8) Zapewnienie bezpłatnego dostępu SW do rejestru ewidencji i właścicieli gruntów. Jest to powiązane z realiami zarządzania infrastrukturą melioracyjną, spółki wodne mają do czynienia z wieloma właścicielami urządzeń wodnych.
- 9) Poprawa skuteczności działania w zakresie nadzoru nad podmiotami nie będącymi członkami spółki wodnej, a korzystających z urządzeń spółki – obecnie bardzo długa i biurokratyczna procedura prowadzona przez PGW Wody Polskie jest często zakończona nieskuteczną decyzją.
- 10 Wdrożenie rozwiązań umożliwiających zastosowanie przez PGW Wody Polskie formuły bezprzetargowego odpłatnego powierzenia zainteresowanym SW całorocznej konserwacji cieków wodnych w sąsiedztwie terenów objętych działaniami spółki.
- 11) Upowszechnienie podejścia, stosowanego już przez niektóre Zarządy Zlewni, polegające na niełączeniu dużych ilości zadań w jednym zamówieniu publicznym. „Monopolizowanie” zamówień faworyzuje duże podmioty (lub firmy o zbyt małym potencjale własnym, które dla spełnienia wymogów zamówienia proponują spółkom wodnym podwykonawstwo). Negatywnym skutkiem takiej praktyki jest także wydłużanie terminów realizacji zadań w ramach zespólnego zamówienia.
- 12) Umożliwienie uzyskania od PGW Wody Polskie aktualnych informacji dotyczących tzw. „powierzchni odnoszących korzyści z urządzeń melioracyjnych”. W szczególności dotyczy to zmian czynionych przez właścicieli działek (zarówno członków SW jak i podmiotów nie będących członkami), polegających na instalowaniu nowych urządzeń, wpinaniu się do aktualnych urządzeń odbiorczych, zmiany przekrojów urządzeń itp.. Zmiany te wpływają na zwiększenie spływu wód przez wspólne odcinki zbierające, doprowadzając do zwiększania kosztów konserwacji, awaryjności i degradacji nadmiernie obciążonych urządzeń.

9. Informacje nt. Lokalnych Partnerstw Wodnych powstałych w 2020, 2021 i 2022 r.

Lewandowski Zenon – Ekspert ds. rozwoju obszarów wiejskich

9.1 LOKALNE PARTNERSTWA WODNE UTWORZONE W ROKU 2022

1. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Golubsko-Dobrzyńskiego zostało utworzone 28.09.2022r. na spotkaniu w miejscowości Golub-Dobrzyń. Partnerstwo utworzyli przedstawiciele 11 podmiotów, a mianowicie:

- Gminy: Zbójno, Golub-Dobrzyń, Kowalewo Pomorskie, Ciechocin; Gmina Miasto Golub-Dobrzyń;
- Spółki Wodne: we Wrockach, w Bielsku, w Kowalewie Pomorskim;
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – Zarząd Zlewni w Toruniu;
- Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Toruniu;
- Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Golubiu-Dobrzyniu.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

1. Samorządy gmin: Urząd Miasta Golub-Dobrzyń – Róża Kopaczewska, Urząd Miasta i Gminy Kowalewo Pomorskie - Magdalena Radko, Urząd Gminy Ciechocin – Tomasz Krasuski;
2. Spółki Wodne: Gminna Spółka Wodna Kowalewo Pomorskie - Jan Dębiński, Spółka Wodna Wrocki - Joachim Dąbrowski;
3. Polskie Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – Dariusz Chruściński;
4. Polski Związek Wędkarski – Mirosław Kozioł;
5. Kujawsko- Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie – Aleksandra Pietrzykowska (PZDR Golub-Dobrzyń).

Uczestnicy zebrania założycielskiego

Przewodniczącym Rady Partnerstwa została Róża Kopaczewska (wiceburmistrz Golubia-Dobrzynia), a jej zastępcą został Tomasz Krasuski (Urząd Gminy Ciechocin).

Rolę Sekretariatu LPW będzie pełnił Urząd Miejski w Golubiu-Dobrzyniu, ul. Plac Tysiąclecia 25, 87-400 Golub-Dobrzyń.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zdefiniowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. Odtworzenie urządzeń małej retencji na terenie powiatu.
2. Inwentaryzacja urządzeń wodnych i melioracyjnych.
3. Otworzenie urządzeń melioracyjnych na terenie powiatu.
4. Nowe inwestycje w zakresie melioracji gruntów rolnych.
5. Rozwój gospodarki turystycznej na terenie powiatu – głównie Drwęca i jeziora.

6. Oczyszczenie Drwęcy i dopływów z naturalnych zanieczyszczeń.
7. Systemowe uregulowanie odprowadzenia wód deszczowych /opadowych.
8. Ograniczenie betonowania placów na terenach miejskich i wiejskich, budowa lokalnych zbiorników retencyjnych.
9. Oznakowanie – kilometraż Drwęcy.
10. Nowe ujęcia wody na cele komunalne na terenie powiatu.
11. Budowa sieci kanalizacyjnych.

2. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Lipnowskiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Lipnowskiego zostało utworzone 3.10.2022r. na spotkaniu w miejscowości Tłuchowo. Partnerstwo utworzyło 14 podmiotów, a mianowicie:

- Gminy: UMiG Skępe, UG Wielgie, UG Tłuchowo, UG Wielgie, UG Lipno;
- Gminne Spółki Wodne: GSW Tłuchowo, GSW Dobrzyńianka, Dobrzyń nad Wisłą, GSW Wielgie, GSW Skępe;
- Kujawsko-Pomorska Izba Rolnicza;
- KPODR w Minikowie PZDR Lipno;
- Dawid Chaliński (rolnik);
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

1. Samorządy gmin: UG Lipno – Ireneusz Szyplik, UG Tłuchowo – Andrzej Kurowski i Gminne Spółki Wodne: GSW Dobrzyń nad Wisłą – Ryszard Walter, GGW Skępe – Jarosław Kwiatkowski, GGW Wielgie – Wojciech Mirodka,
2. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – RZGW Gdańsk – Przemysław Bednarski,
3. KPODR w Minikowie – Cezary Mąkowski,
4. Kujawsko Pomorska Izba Rolnicza – Andrzej Pączkowski.

Uczestnicy zebrania założycielskiego

Przewodniczącym Rady Partnerstwa został Andrzej Pączkowski (Izba Rolnicza), a jego zastępcą Ryszard Walter GSW Dobrzynianka.

Role Sekretariatu LPW będzie pełnił Urząd Gminy Tłuchowo, ul. Sierpecka 20, 87-605 Tłuchowo.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zdefiniowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. **Modernizacja urządzeń wodnych i melioracyjnych.**
2. **Budowa nowych melioracji na terenach dotychczas niezmeliorowanych.**
3. **Udrożnienie istniejących rowów melioracyjnych.**
4. **Przebudowa urządzeń wodnych na system odwadniająco-nawadniający.**
5. **Wykorzystanie naturalnych warunków dla retencji.**
6. **Odbudowa urządzeń piętrzących na jeziorach.**
7. **Budowa urządzeń gromadzących wody opadowe.**

3. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Mogileńskiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Mogileńskiego zostało utworzone 23.09.2022 r. na spotkaniu w miejscowości Mogilno. Partnerstwo utworzyli przedstawiciele 12 podmiotów, a mianowicie:

- Gminne Spółki Wodne: GSW w Strzelnie, GSW Jeziora Wielkie, GSW w Dąbrowie;
- Samorządy Gmin: Strzelno, Mogilno, Dąbrowa, Jeziora Wielkie;
- Starostwo Powiatowe Mogilno;
- Lasy Państwowe: Nadleśnictwo Gołąbki, Nadleśnictwo Miradz;
- Państwowe Gospodarstwo Wodne – Wody Polskie;
- Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, PZDR Mogilno.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

1. Samorządy gmin: Gmina Dąbrowa – wójt Marcin Barczykowski, Gmina Mogilno, GSW Mogilno – Mirosław Leszczyński, Gmina Jeziora Wielkie, GSW Jeziora Wielkie – Iwona Kaźmierska;
2. Starostwo Powiatowe – Marcin Łączny;
3. GSW Strzelno – Rychlewski Piotr;
4. Lasy Państwowe Nadleśnictwo Miradz Wojciech Wojtasiński;
5. Stowarzyszenie „Eko-Przyjezierze” Józef Drzazgowski.

Uczestnicy zebrania założycielskiego

Przewodniczącym Rady Partnerstwa został Mirosław Leszczyński – reprezentujący spółkę wodną i Urząd Gminy w Mogilnie, a jego zastępcą wójt gminy Dąbrowa, Marcin Barczykowski. Rolę Sekretariatu LPW będzie pełnił Urząd Gminy Mogilno.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zdefiniowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. Odtworzenie istniejącej infrastruktury – obecnie w złym stanie technicznym.
2. Budowa zbiorników retencyjnych wykorzystujących naturalne ukształtowanie terenu (jeziora, torfowiska, tereny podmokłe).
3. Urządzenia do przesyłu wód na tereny położone wyżej ze zbiorników nizinnych.
4. Wykorzystanie wody z oczyszczalni i instalacji przemysłowych.
5. Zatrzymywanie wód spływających do jezior odpływowych.
6. Planowanie przestrzenne uwzględniające inwestycje wodne.

4. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Rypińskiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Rypińskiego zostało utworzone w 24.10.2022r. na spotkaniu w miejscowości Starorypin Rzadowy k.Rypina. Partnerstwo utworzyli przedstawiciele 8 podmiotów, a mianowicie:

- Spółki Wodne: GSW Rypin, GSW Wapielsk;
- Samorządy Gmin: Gmina Rypin, Gmina Wapielsk, Miasto Rypin;
- Kujawsko-Pomorska Izba Rolnicza;
- Państwowe Gospodarstwo Wodne – Wody Polskie - RZGW Gdańsk;
- Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, PZDR Rypin.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

1. Samorządy gmin: UG Rypin – Janusz Tyburski, UG Wapielsk – Dariusz Górski, Urząd Miasta Rypin – Karol Chmielewski;
2. Spółki wodne: GSW Rypin – Mariusz Majewski, GSW Wapielsk – Marek Dobrzeniecki;
3. Kujawsko-Pomorska Izba Rolnicza - Ryszard Błaszkiwicz;
4. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – RZGW Gdańsk – Marek Więclawski;
5. KPODR w Minikowie – Przemysław Skórniak.

Uczestnicy zebrania założycielskiego

Przewodniczącym Rady Partnerstwa został Janusz Tyburski – Wójt Gminy Rypin, a jego zastępcą Ryszard Błaszkiwicz – Kujawsko-Pomorska Izba Rolnicza.

Rolę Sekretariatu LPW będzie pełnił Urząd Gminy Rypin, ul. Lipnowska 4, 87-500 Rypin.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zdefiniowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

- 1. Zmeliorowanie (regulacja stosunków wodno-powietrznych w gruncie) – uzyskanie działania odwadniającego-nawadniającego – sołectwa Czyżewo, Cetki, Rakowo, Borzymin.**
- 2. Renowacja istniejących zbiorników, stawów i oczek wodnych.**
- 3. Odtworzenie zastawek na ciekach wodnych po weryfikacji ich przydatności w obecnym systemie gospodarki rolnej i strukturze rolnictwa.**
- 4. Budowa nowych zbiorników retencyjnych.**
- 5. Odbudowa urządzeń melioracyjnych.**

5. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Świeckiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Świeckiego zostało utworzone 7.10.2022r. na spotkaniu w miejscowości Świecie. Partnerstwo utworzyli przedstawiciele 22 podmiotów, a mianowicie:

- Gminne Spółka Wodne: w Drzycimiu, w Świekatowie, w Osiu, w Pruszczu, w Lnianie;
- Gminy: Drzycim, Lniano, Osie, Nowe, Warlubie, Świekatowo; Miasto i Gmina Pruszcz;
- Powiat Świecki;
- Zespół Parków Krajobrazowych nad Dolną Wisłą;
- Kujawsko-Pomorska Izba Rolnicza w Przysieku – Biuro w Świeciu;
- Lasy Państwowe – Nadleśnictwa: Dąbrowa, Osie;
- Lokalna Gmina Działania (Gminy Powiatu Świeckiego);
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w Gdańsku – Nadzory Wodne: w Świeciu, w Chełmnie, w Grudziądzu;
- Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie – PZDR w Świeciu;
- Związek Wałowy w Dragaczu.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

- 1. Gminna Spółka Wodna w Pruszczu - Arkadiusz Łyczywek, Gminna Spółka Wodna w Drzycimiu - Zygmunt Wycinek, Gminna Spółka Wodna w Nowym - Renata Krupa;**
- 2. Gmina Świekatowo – Marek Topoliński;**
- 3. Starostwo Powiatowe w Świeciu – Józef Gawrych;**
- 4. Lasy Państwowe Nadleśnictwo Osie – Joanna Bock;**
- 5. Wdecki Park Krajobrazowy w Osiu – Daniel Siewiert;**
- 6. PGW Wody Polskie – Bartłomiej Pawlak;**
- 7. Kujawsko-Pomorska Izba Rolnicza – Dariusz Chodakowski;**
- 8. Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie – Małgorzata Siczek.**

Uczestnicy zebrania założycielskiego

Przewodniczącym Rady Partnerstwa został Józef Gawrych (Starostwo Powiatowe w Świeciu), a jego zastępcą Marek Topoliński (Wójt Gminy Świekatowo), rolę Sekretariatu LPW będzie pełniło Starostwo Powiatowe w Świeciu.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zdefiniowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. Budowa zastawek piętrzących na rowach melioracyjnych i strugach oraz budowa zbiorników retencyjnych.
2. Renowacja rowów melioracyjnych oraz wymiana części rurociągów i studni.
3. Przebudowa przepustów i mostów drogowych.
4. Modernizacja wału przeciwpowodziowego Grabowo-Świecie.
5. Zwiększenie zdolności retencyjnej jeziora Niewieścín i zlewni Grabowo-Świecie.
6. Udrożnienie koryta rzeki Wdy w obrębie wsi Tleń.

6. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Tucholskiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Tucholskiego zostało utworzone 03.10.2022r. na spotkaniu w miejscowości Bładowo k. Tucholi. Partnerstwo utworzyli przedstawiciele 17 podmiotów, a mianowicie:

- Gminne Spółki Wodne: GSW Gostycyn, GSW Cekcyn, GSW Kęsowo, GSW Lubiewo;
- Gminy: Gostycyn, Lubiewo, Tuchola, Cekcyn;
- Powiat Tucholski;
- Nadleśnictwa: Trzebciny, Woziwoda, Tuchola, Zamrzenica;
- PGW WP Nadzór Wodny Tuchola;
- Parki Krajobrazowe: Tucholski Park Krajobrazowy, Krajeński Park Krajobrazowy;
- Polski Związek Wędkarski, Koło nr 135;
- KPODR w Minikowie, PZDR Tuchola.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

1. Spółki Wodne: Gminna Spółka Wodna Gostycyn – Iwona Giłka, Gminna Spółka Wodna Lubiewo – Roman Iwicki;
2. Samorządy Gmin: Gmina Gostycyn – sekretarz – Dorota Gromowska; Gmina Lubiewo – zastępca wójta – Tomasz Bonk; Gmina Tuchola – radny gminy Tuchola – Tomasz Wegner;
3. Starostwo Powiatowe: Radny Powiatowy - Bartosz Puchowski;
4. Instytucje publiczne: Lasy Państwowe Nadleśnictwo Tuchola – Służba Leśna – Piotr Resmer; Państwowe Gospodarstwo Wodne – Wody Polskie – Dariusz Klafetka; Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Kierownik PZDR Tuchola – Marcin Szwoch;
5. Organizacje pozarządowe: Zarząd Koła nr 135 Polskiego Związku Wędkarskiego – członek Zarządu – Michał Pałczyński.

Uczestnicy zebrania założycielskiego

Przewodniczącym Rady Partnerstwa został Marcin Szwoch – Kierownik Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego KPODR w Minikowie, a jego zastępcami zostali Iwona Giłka – Gminna Spółka Wodna Gostycyn i Tomasz Bonk – zastępca wójta Gminy Lubiewo.

Rolę Sekretariatu LPW będzie pełnił Urząd Gminy Lubiewo – ul. Hallera 9, 89-526 Lubiewo.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zdefiniowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. **Modernizacja istniejących urządzeń melioracyjnych.**
2. **Renaturyzacja koryt rzek i przywrócenie pierwotnego stanu jezior i terenów podmokłych.**
3. **Rozwój małej retencji – odnowa istniejących i budowa nowych urządzeń.**
4. **Przegląd i dostosowanie urządzeń do obecnych warunków klimatycznych.**
5. **Inwentaryzacja urządzeń melioracyjnych i wodnych należących do różnych właścicieli.**
6. **Monitoring stanu i jakości wód powierzchniowych i podziemnych.**
7. **Modernizacja parku maszynowego dla sprawnego wykonywania remontów i inwestycji wodnych.**

7. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Wąbrzeskiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Wąbrzeskiego zostało utworzone 25.09.2022 r. na spotkaniu w miejscowości Wąbrzeźno. Partnerstwo utworzyli przedstawiciele 13 podmiotów, a mianowicie:

- Gminne Spółki Wodne: GSW Wąbrzeźno, GSW w Książkach, GSW Wąbrzeźno, GSW Płużnica;
- Samorządy gmin: Miasto Wąbrzeźno, Gminy: Ryńsk, Dębowa Łąka, Płużnica, Książki;
- Starostwo Powiatowe w Wąbrzeźnie;
- LGD Ziemia Wąbrzeska;
- PGW Wody Polskie, ZZ Toruń, NW Wąbrzeźno;
- KPODR w Minikowie, PZDR Wąbrzeźno.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

1. Krzysztof Zieliński – Wójt Gminy Książki;
2. Mateusz Rutkowski – Zastępca Wójta Gminy Dębowa Łąka;
3. Edward Kruk – GSW Płużnica;
4. Marcin Sitkowski – GSW Wąbrzeźno;
5. Karol Eichberger – Starostwo Powiatowe w Wąbrzeźnie;
6. Przedstawiciel RZGW Gdańsk.

Uczestnicy zebrania założycielskiego

Przewodniczącym Rady Partnerstwa został Marcin Sitkowski a jego zastępcą Krzysztof Zieliński. Funkcję sekretariatu, jako miejsca zebrań LPW, sprawować będzie biuro Gminnej Spółki Wodnej w Wąbrzeźnie z siedzibą w Starostwie Powiatowym w Wąbrzeźnie.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zdefiniowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. Dostosowanie rowów WH i WD do rozbudowy dzielnicy przemysłowej- rozbudowa systemu melioracyjnego do odprowadzania wód opadowych.
2. Przebudowa przepustów pod drogami – udrażnianie systemu melioracyjnego.
3. Połączenie jezior – odbudowa systemu melioracyjnego.
4. Uporządkowanie cieków otwartych i zamkniętych.
5. Utrzymanie urządzeń melioracyjnych.
6. Budowa nowych urządzeń wodnych – w miejsce istniejących wyeksploatowanych rurociągów podziemnych.
7. Retencjonowanie wody na głównych zbiornikach wodnych – budowa zastawki.

9.2 LOKALNE PARTNERSTWO WODNE Utworzone w roku 2021

8. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Aleksandrowskiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Aleksandrowskiego zostało utworzone 5.11.2021 r. na spotkaniu w Aleksandrowie Kujawskim. Partnerstwo utworzyło 17 podmiotów, a mianowicie:

- Gmina Aleksandrów Kujawski, Gmina Bądkowo, Gmina Koneck, Gmina Raciążek, Gmina Waganiec, Gmina Zakrzewo oraz Związek Gmin Ziemi Kujawskiej
- Spółka Wodna Aleksandrów Kujawski, Spółka Wodna Raciążek, Spółka Wodna Zakrzewo,
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Wodnej i Komunalnej w Aleksandrowie Kujawskim,
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Aleksandrowie Kujawskim,
- Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie, PZDR w Aleksandrowie Kujawskim,
- Biuro Ochrony Środowiska „OPERATUS” Jakub Chmielewski,
- Rodzinny Ogród Działkowy „IRYS” w Ciechocinku – Marian Gołębiowski,
- Wąsikowski Andrzej- rolnik z miejscowości Kolonia Bodzanowska.
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

1. Ryszard Sikorski – Spółka Wodna Zakrzewo,
2. Piotr Kosik – Wójt Gminy Waganiec,
3. Adam Jabłczyński – Przedsiębiorstwo Gospodarki Wodnej i Komunalnej w Aleksandrowie Kujawskim,
4. Maciej Malinowski – Przedstawiciel z Gminy Raciążek,
5. Ryszard Stępkowski – Wójt Gminy Bądkowo,
6. Maria Kroll-Makowska – Przedstawiciel z Gminy Aleksandrów,
7. Iwona Żbikowska – Związek Gmin Ziemi Kujawskiej,
8. Arkadiusz Kaźmierczak – Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie,
9. Wody Polskie – przedstawiciel delegowany przez RZGW.

Przewodniczącym Rady Partnerstwa został p. Ryszard Stępkowski, Wójt Gminy Bądkowo, a jego zastępcą został p. Adam Jabłczyński - Przedsiębiorstwo Gospodarki Wodnej i Komunalnej w Aleksandrowie Kujawskim. Sekretariat Partnerstwa będzie prowadzony przez Związek Gmin Ziemi Kujawskiej w Aleksandrowie Kujawskim.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zdefiniowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. Zagospodarowanie wody z terenów zabudowanych na cele nierolnicze.
2. Retencja wód opadowych z terenów gminy Ciechocinek, Aleksandrów Kujawski i Raciążek - budowa zbiorników retencyjnych na terenach niżej położonych od osiedli mieszkaniowych.
3. Wyznaczenie terenów zarezerwowanych na budowę zbiorników retencyjnych.
4. Ochrona terenów podmokłych ważnych dla naturalnej retencji poprzez zablokowanie inwestycji mieszkaniowych.
5. Wykorzystanie naturalnie istniejących zbiorników na cele retencji na terenie pogranicza gmin Koneck i Zakrzewo.
6. Rewitalizacja rzeki Tążyna.
7. Zmeliorowanie części miejscowości Kolonia Bodzanowska gm. Zakrzewo.

9. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Brodnickiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Brodnickiego zostało utworzone 29.10.2021 r. na spotkaniu w Karbowie. Partnerstwo utworzyło 16 podmiotów, a mianowicie:

- Gminne Spółki Wodne; Bobrowo, Osiek, Jabłonowo Pomorskie.
- Gminy: Bartniczka, Bobrowo, Zbiczno, Brodnica, Osiek, Świedziebnia.
- Miasta i Gminy: Górzno, Jabłonowo Pomorskie.
- Miasto Brodnica.
- KPODR w Minikowie.
- LGD Pojezierze Brodnickie.
- Górznieńsko- Lidzbarski Park Krajobrazowy.
- PGW Wody Polskie.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

1. Piotr Mazur - GSW Osiek,
2. Józef Brzozowski – GSW Jabłonowo Pomorskie,
3. Marek Czarnecki – UG Jabłonowo Pomorskie,
4. Emilia Kwiatkowska – UG Brodnica,
5. Paweł Klonowski – Wójt Gminy Bobrowo,
6. Bogusław Błaszkiwicz – KPIR/LGD,
7. Emilia Kucińska – KPODR w Minikowie,
8. PGW Wody Polskie – przedstawiciel delegowany przez RZGW,
9. G-L Park Krajobrazowy – Tomasz Górny.

Przewodniczącym Rady Partnerstwa została p. Emilia Kwiatkowska a jej zastępcą Piotr Mazur. Sekretariatem Partnerstwa będzie Lokalna Grupa Działania „Pojezierze Brodnickie”.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zdefiniowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. **Przygotowanie inwestycji poprzez inwentaryzację istniejących zasobów dokumentacji urządzeń wodnych oraz działania informacyjne i edukacyjne wśród osób, których będą dotyczyły inwestycje.**
2. **Modernizacja urządzeń melioracyjnych na terenie powiatu dla poprawy ich funkcjonowania i zwiększenia możliwości retencyjnych:**
 - a) **naprawa i modernizacja urządzeń melioracyjnych - rowy melioracyjne i sieci drenarskie – z priorytetem dla „drenarki”,**

- b) odtworzenie rowów w dolinie rzeki Rypienica,
 - c) wykonanie melioracji na terenie części sołectwa Strzygi – Gmina Osiek,
 - d) odtworzenie rowów melioracyjnych na terenie Gminy Bartniczka,
3. przebudowa kanału krytego w m. Osiek (istotny wpływ na tereny zabudowane).
 4. Budowa nowych urządzeń dla zwiększenia retencji na terenie powiatu:
 - a) budowa zbiornika retencyjnego na rzece Lutynia – gmina Jabłonowo Pomorskie; + separator wód opadowych z terenów okalających zbiornik, + urządzenia do przesyłu wód ze zbiornika do terenów wyżej położonych w celu nawadniania terenów rolnych,
 - b) urządzenia do regulacji poziomu wody pomiędzy zbiornikami w Szymkowie.
 5. Budowa kanalizacji deszczowej w miejscowości Zbiczno.
 6. Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie Miasta i Gminy Jabłonowo Pomorskie.
 7. Inwestycje „mostowe” na ciekach wodnych na terenie powiatu:
 - a) przebudowa drewnianego mostu na rzece Rypienica,
 - b) przebudowa mostów – Bukowiec, Lembarg, Pieczewo – Jaguszewice (gmina Jabłonowo Pomorskie),
 - c) przebudowa mostu na terenie gminy Zbiczno (na granicy gminy Bobrowo).

10. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Bydgoskiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Bydgoskiego zostało utworzone 22.11.2021 r. na spotkaniu w Dobrczu. Partnerstwo utworzyło 11 podmiotów, a mianowicie:

- Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy
- Gminy: Dobrcz, Białe Błota, Dąbrowa Chełmińska.
- Gminne Spółki Wodne: w Dobrczu, w Osielsku, w Solcu Kujawskim, w Dąbrowie Chełmińskiej oraz Bydgosko-Nakielska Spółka Wodna.
- Kujawsko Pomorska Izba Rolnicza w Bydgoszczy.
- Kujawsko Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

1. Mariusz Stężewski – Starostwo Powiatowe w Bydgoszcy.
2. Andrzej Kocoń – Gminna Spółka Wodna w Dobrczu.
3. Andrzej Nowak – Gmina Białe Błota.
4. Marek Pasturczak – Gminna Spółka Wodna w Solcu Kujawskim.
5. Rafał Perlik – Kujawsko Pomorska Izba Rolnicza .

Przewodniczącym Rady Partnerstwa został p. Mariusz Stężewski, a jego zastępcą został wybrany p. Andrzej Kocoń. Sekretariatem Partnerstwa będzie siedziba Starostwa Powiatu Bydgoskiego.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zdefiniowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. **Budowa małych zbiorników wodnych na terenach zarządzanych przez GSW i należących do rolników niezrzeszonych w spółkach wodnych.**
2. **Odtworzenie naturalnej retencji na polach (oczka wodne, pasy zadrzewień śródpolnych).**
3. **Budowa zbiorników retencyjnych dla wód opadowych na terenach zabudowy mieszkaniowej w powiązaniu z urządzeniami melioracji rolniczych.**
4. **Modernizacja sieci melioracyjnych z wprowadzeniem możliwości malej retencji .**
5. **Odbudowa istniejących urządzeń małej retencji (zastawki, progi itp.).**

Zadanie do wyjaśnienia: przepompownia Borówno, remont, przywrócenie do eksploatacji jako urządzenia przeciwpowodziowe, przystosowanie do pełnienia funkcji retencyjnych

11. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Chełmińskiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Chełmińskiego zostało utworzone 8.11.2021 r. na spotkaniu w Grubnie . Partnerstwo utworzyło 13 podmiotów, a mianowicie:

- Gminy: Chełmno, Unisław, Papowo Biskupie, Stolno.
- Urząd Miasta w Chełmnie.
- Starostwo Powiatowe w Chełmnie.
- Kujawsko-Pomorska Izba Rolnicza, Biuro w Chełmnie.
- Wojewódzki Zarząd Spótek Wodnych w Toruniu.
- Spółka Wodna w Unisławiu i Papowie Biskupim.
- Polski Związek Wędkarski Toruń.
- PGW Wody Polskie Nadzór Wodny Chełmno.
- KPODR w Minikowie, PZDR w Chełmnie.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

1. Tadeusz Krakówka – Prezes Wojewódzkiego Zarządu Spółek Wodnych w Toruniu.
2. Janusz Kłos – Spółka Wodna w Papowie Biskupim.
3. Wiesława Szerechan – Wojewódzki Zarząd Spółek Wodnych w Toruniu.
4. Maciej Sykutera – PGW Wody Polskie Nadzór Wodny Chełmno.
5. Mirosław Kozioł – Polski Związek Wędkarski Toruń.
6. Marek Gesing – UG Unisław.
7. Grzegorz Kamprowski – KPODR w Minikowie.

Przewodniczącym Rady Partnerstwa został p. Tadeusz Krakówka, a jego zastępcą został wybrany p. Maciej Sykutera. Sekretariatem Partnerstwa będzie Starostwo Powiatowe w Chełmnie.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu:

1. Budowa zbiorników retencyjnych na terenie gminy Kijewo Królewskie, Unisław i Dąbrowa Chełmińska.
2. Remont budowli hydrotechnicznych na terenie Wiejskiej i Miejskiej Niziny Chełmińskiej.
3. Odbudowa rowów melioracyjnych na terenie gminy Chełmno i Unisław.
4. Budowa stacji pomp spełniających funkcje przeciwpowodziowe na terenie Gminy Chełmno.
5. Rozbudowa urządzeń retencji korytowej.
6. Odbudowa sieci drenarskich na terenie powiatu.
7. Budowa zastawek stabilizujących poziom jezior (zastawki na odpływach jezior).

12. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Grudziądzkiego

Na ostatnim spotkaniu w 2021 roku, w ramach projektu tworzenia LPW prowadzonym KPODR w Minikowie, dotyczącym LPW powiatu grudziądzkiego, nie zostało oficjalnie powołane Partnerstwo z uwagi na brak przedstawicieli RZGW/NW, wójtów i burmistrzów. Przedstawiciele RZGW wyrazili chęć współpracy w ramach LPW.

Listy intencyjne o przystąpieniu do LPW podpisało 13 podmiotów, a mianowicie:

- Gmina Grudziądz, Gmina Gruta, Gmina Rogóźno, Gmina Świecie nad Osą, Miasto i Gmina Łasin, Miasto i Gmina Radzyń Chełmiński,
- Spółka Wodna Gminy Grudziądz, Gminna Spółka Wodna w Grucie, Gminna Spółka Wodna w Łasinie, Spółka Wodna Bursztynowo, Gminna Spółka Wodna w Rogóźnie,
- Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Grudziądzu,
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Zebranie założycielskie zostało zaplanowane na listopad 2022 r.

Uczestnicy zebrania założycielskiego

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zdefiniowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. Budowa zastawek na rowach odpływowych z jezior lub innych zbiorników.
2. Odbudowa sieci melioracyjnych na terenie gminy Radzyń Chełmiński oraz odtworzenie GSW na tym terenie.
3. Utrzymanie urządzeń melioracyjnych odwadniających na terenie Doliny Dolnej Wisły (gmina Grudziądz).
4. Odbudowa zbiorczych urządzeń melioracyjnych na terenie powiatu, które przeszły z własności państwa do GSW, samorządu i osób prywatnych (w tym rurociągi powyżej fi 600 mm).
5. Budowa zbiorników przeciwpowodziowych (zadanie do dalszych analiz).

13. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Inowrocławskiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Inowrocławskiego zostało utworzone 18.11.2021 r. na spotkaniu w Jacewie. Partnerstwo utworzyło 13 podmiotów, a mianowicie:

- Gminy: Inowrocław, Dąbrowa Biskupia.
- Miasta i Gminy: Gniewkowo, Kruszwica, Pakość.
- Starostwo Powiatowe w Inowrocławiu.
- Gminne Spółki Wodne: Rojewo, Kruszwica, Inowrocław.
- Kujawsko-Pomorska Rada Wojewódzka Niezależny Samorząd Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych.
- Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy Zakład Doświadczalny Kołuda Wielka.
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Czarnoziem na Soli.
- Ośrodek Doradztwa Rolniczego.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

1. Barczak Paweł, Kujawsko- Pomorska Rada Wojewódzka Niezależny Samorząd Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych, Rolnik,
2. Kacprzak Tadeusz, Wójt Gminy Inowrocław,
3. Kawka Bogusław, Inspektor ds. melioracji, drogownictwa i leśnictwa – Gmina Pakość,
4. Królikowski Janusz, Starostwo Powiatowe Inowrocław,
5. Krych Krzysztof, Kierownik Gminnej Spółki w Kruszwicy,
6. Krzyżański Maciej, Instytut Zootechniki Kołuda Wielka,
7. Łukasik Wojciech, Gminna Spółka Wodna Inowrocław,
8. Marciniak Longin, Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
9. Marciszewska Agata, Lokalna Grupa Działania „Czarnoziem na Soli”.

Przewodniczącym Rady Partnerstwa został p. Tadeusz Kacprzak – Wójt Gminy Inowrocław, a jego zastępcą został p. Janusz Królikowski – Starostwo Powiatowe Inowrocław. Sekretariatem Partnerstwa będzie Urząd Gminy Inowrocław.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zdefiniowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. Inwestycje mające na celu zatrzymywanie wody – włączenie urządzeń wodnych zbierających wodę z dróg i osiedli do retencjonowania wody na cele rolnicze.
2. Kompleksowe uregulowane stosunków wodnych Gniewkowo.
3. Przywrócenie właściwych funkcji kanałowi Gniewkowskiemu, budowa zbiornika retencyjnego w m/ Lipie, oczyszczenie jeziora Starego, udrożnienie rowów, połączenie z Jeziorem Suchatowskim, odprowadzenie wód z Gniewkowa.
4. Właściwe utrzymanie cieków wodnych – Noteci, Kanału Parchańskiego, kanału Bachorza.
5. Modernizacja urządzeń melioracji – odtworzenie rowów melioracyjnych: Smyrnia i Smyrnia Mała.
6. Zatrzymanie wody na cieku Zielona Struga – budowa nowych urządzeń.
7. Właściwe utrzymanie jezior na terenie Kujaw.

14. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Radziejowskiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Radziejowskiego zostało utworzone 25.10.2021 r. na spotkaniu w Radziejowie. Partnerstwo utworzyło 15 podmiotów, a mianowicie:

- Starostwo Powiatowe w Radziejowie.
- Samorządy Gmin: Urząd Gminy w Bytoniu, Urząd Gminy w Dobrem, Urząd Gminy w Osiecinach, Urząd Gminy w Radziejowie, Urząd Miasta Radziejów, Urząd Gminy w Topólce.
- Kujawsko-Pomorska Izba Rolnicza powiatu radziejowskiego.
- Gminne Spółki Wodne: Gminna Spółka Wodna w Radziejowie, Gminna Spółka Wodna w Dobrem, Gminna Spółka Wodno-Melioracyjna w Osiecinach.
- PGW Wody Polskie – NW Radziejów.
- KPODR w Minikowie, PZDR w Radziejowie.
- Instytucje naukowe: SGGW w Warszawie, Instytut Technologiczno-Przyrodniczy W Bydgoszcy.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

1. Grzegorz Piasecki – Starostwo Powiatowe w Radziejowie,
2. Artur Ruciński – Urząd Gminy w Bytoniu,
3. Rafał Staszak – Urząd Gminy w Radziejowie,
4. Krzysztof Nowowiejski – Gminna Spółka Wodna w Radziejowie,
5. Beata Urbańska – Gminna Spółka Wodno-Melioracyjna w Osiecinach,
6. Bożena Aleksandrak – Izba Rolnicza w Radziejowie,
7. Jacek Duda – PGW Wody Polskie,
8. Tomasz Skonieczny – KPODR w Minikowie.

Przewodniczącym Rady Partnerstwa został p. Artur Ruciński Wójt Gminy Bytoń, a sekretarzem LPW został p. Mariusz Pikuła ze Starostwa Powiatowego. Sekretariatem Partnerstwa będzie Starostwo Powiatowe.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zdefiniowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. **Modernizacja systemów wodnych w celu poprawienia odwodnienia terenów rolniczych w rejonie kanału Bachorza i Noteci na terenie gminy Topólka.**
2. **Zwiększenie retencji na Noteci Wschodniej i jeziorach Modzerowskim i Brodowskim (poza terenem powiatu radziejowskiego, ale w ramach zlewni Noteci).**
3. **Inwestycje w zakresie urządzeń retencyjnych na rzece Zgłowiączka (do weryfikacji z uwagi na warunki hydrologiczne).**
4. **Budowa zastawek wodnych i zbiorników retencyjnych w lokalizacji: Czołowo – 1 zbiornik, Płowce – 2 zbiorniki.**
5. **Odtworzenie rowów melioracyjnych na terenie gminy Topólka (obręb Kozjaty).**
6. **Renowacja rowów melioracyjnych na terenie gminy Bytoń.**
7. **Nowe inwestycje na terenie powiatu w zakresie drenarki na terenach, gdzie instalacje drenarskie są zdekapitalizowane.**
8. **Modernizacja kanałów na terenie gminy Piotrków Kujawski: Głuszyn- Dębołęka.**

15. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Toruńskiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Toruńskiego zostało utworzone 27.10.2021r. na spotkaniu w Chełmży. Listy intencyjne złożyło 14 podmiotów, a mianowicie:

- Gminne Spółki Wodne: Chełmża, Krobia, Łubianka,
- Gminy: Lubicz, Wielka Nieszawka, Zławieś Wielka, Chełmża, Czernikowo, Miasto Chełmża,
- Okręg Polskiego Związku Wędkarstwa w Toruniu,
- Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Chełmży,
- Zarząd Zlewni w Toruniu- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
- KPODR w Minikowie.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

1. Gminy wiejska – Chełmża – przedstawiciel zostanie wskazany w najbliższym czasie,
2. Gminy wiejska – Lubicz – przedstawiciel zostanie wskazany w najbliższym czasie,
3. Miasto Chełmża – przedstawiciel zostanie wskazany w najbliższym czasie,
4. Jakub Skonieczny – Gminna Spółka Wodna Chełmża,
5. Stanisław Deruś – Gminna Spółka Wodna Łubianka,
6. Wiesław Modrzejewski – Gminna Spółka Wodna Krobia,
7. Agnieszka Janiaczyk-Dąbrowska – Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
8. Wiesław Budziak – Okręg Polskiego Związku Wędkarstwa w Toruniu,
9. Zarząd Zlewni w Toruniu – PGW Wody Polskie (osoba wskazana będzie w liście intencyjnym).

Przewodniczącym Rady Partnerstwa został Jakub Skonieczny. Rolę Sekretariatu LPW będzie pełnił Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Chełmży.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zdefiniowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. **Kompleksowa modernizacja urządzeń melioracji na obszarze powiatu.**
2. **Zatrzymanie wody w rzekach – retencja korytowa.**
3. **Budowa lub odtworzenie zbiorników retencyjnych na polach w naturalnych zagłębieniach terenu i na rowach (zbiorniki do 1ha).**
4. **Budowa dużych zbiorników retencyjnych (powyżej 1 ha) – tam gdzie są sprzyjające naturalne warunki przyrodnicze.**
5. **Regulacja Strugi Toruńskiej i rzeki Fryba oraz rowów o dużych zlewniach (rowów zbiorczych).**
6. **Zatrzymanie wody na rzekach – retencja korytowa.**
7. **Inwestycje wspierające pobór wód opadowych (powierzchniowych) do nawodnień rolniczych.**

16. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Włocławskiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Włocławskiego zostało utworzone 3.11.2021 r. na spotkaniu w miejscowości Przydatki Gołaszewskie gm. Kowal. Partnerstwo utworzyło 27 podmiotów, a mianowicie:

- Gminy wiejskie: Baruchowo, Boniewo, Chocień, Kowal, Lubanie, Fabianki, Włocławek,
- Miasta i Gminy: Brześć Kujawski, Chodecz, Lubraniec, Izbica Kujawska,
- Miasto Kowal,
- Starostwo Powiatu Włocławskiego,
- Gminne Spółki Wodne: Lubanie, Baruchowo, Boniewo, Chocień, Brześć Kujawski, Chodecz, Włocławek, Lubraniec, Spółka Wodna „Rakutówka” gm. Kowal.
- Gostynińsko Włocławski Park Krajobrazowy,
- Kujawsko-Pomorska Izba Rolnicza Powiatu Włocławskiego.
- Gospodarstwo Rybackie Włocławek.
- Lasy Państwowe Nadleśnictwo Włocławek.
- Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie, PZDR Włocławek.

W skład Rady Partnerstwa powołano osoby z następujących instytucji:

1. Krzysztof Grudziński z-ca Wójta Gminy Baruchowo,
2. Marek Klimkiewicz Wójt Gminy Boniewo,
3. Damian Chełminiak z-ca Burmistrza Miasta i Gminy Brześć Kujawski,
4. Roman Nowakowski Wójt Gminy Chocień,
5. Jarosław Grabczyński Burmistrz Miasta i Gminy Chodecz,
6. Stanisław Adamczyk Wójt Gminy Kowal,
7. Szymon Struciński Sekretarz Miasta Kowal,
8. Larysa Krzyżańska Wójt Gminy Lubanie,
9. Stanisław Budzyński Burmistrz Miasta i Gminy Lubraniec,
10. Marek Dorabiała Burmistrz Gminy i Miasta Izbica Kujawska,
11. Zbigniew Słomski Wójt Gminy Fabianki,
12. Magdalena Korpolak-Komorowska Wójt Gminy Włocławek,
13. Roman Gołębiowski Starosta Powiatu Włocławskiego,

Z ramienia GSW

14. Kazimierz Zimny GSW Lubanie,
15. Piotr Lenartowski GSW Baruchowo,
16. Marek Korpusiński GSW Rakutówka gm Kowal,
17. Iwona Witczak GSW Boniewo,
18. Damian Dalmann GSW Chocień,
19. Janusz Pawlak GSW Brześć Kujawski,
20. Eugeniusz Nowakowski GSW Chodecz,
21. Mirosław Seklecki GSW Włocławek,
22. Dariusz Dębowski GSW Lubraniec.

Pozostałe instytucje:

1. Witold Kwapiński Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy,
2. Stanisław Seklecki Kujawsko-Pomorska Izba Rolnicza Powiatu Włocławskiego,
3. Mirosław Ossowicki Gospodarstwo Rybackie Włocławek,
4. Mateusz Kowalski Lasy Państwowe Nadleśnictwo Włocławek,
5. Wojciech Celmer Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie PZDR Włocławek.

Przewodniczącym Rady Partnerstwa został Roman Gołębiewski, a jego zastępcą Jarosław Grabczyński. Rolę Sekretariatu LPW będzie pełniło Starostwo Powiatu Włocławskiego.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zdefiniowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. **Rozwój małej retencji na terenie powiatu.**
2. **Budowa i odbudowa sieci urządzeń melioracyjnych.**
3. **Budowa jazów i progów podpiętrzających na terenie powiatu (w szczególności gminy: Boniewo, Chocień, Baruchowo, Izbica Kujawska, Lubraniec, Chodecz, Kowal, gmina wiejska Włocławek).**
4. **Odtworzenie oczek i zadrzewień śródpolnych na terenie powiatu.**
5. **Ochrona obszarów źródlisk i zadrzewień wokół nich.**

17. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Żnińskiego – w trakcie tworzenia

W trakcie procesu budowania partnerstwa w roku 2021, w warsztatach uczestniczyli przedstawiciele wielu instytucji i organizacji, mianowicie: Nadzór Wodny Gniezno RZGW Poznań, RZGW Bydgoszcz Zarząd Zlewni w Inowrocławiu; Samorządy: Starostwo Powiatowe w Żninie, Burmistrz Żnina, Burmistrz Łabiszyna, Burmistrz Barcina, Burmistrz Janowca Wielkopolskiego, Wójt Gminy Gąsawa, Wójt Gminy Rogowo; Gminne Spółki Wodne: w Żninie, w Łabiszynie, w Barcinie, w Gąsawie, w Janowcu Wielkopolskim, w Rogowie; Kujawsko-Pomorska Izba Rolnicza, Nadleśnictwo Gołąbki; LGD Pałuki Wspólna Sprawa; Gospodarstwo Rybackie Łysin sp. z o.o..

Uczestnicy spotkań uznali, że na tym etapie (rok 2021) nie widzą potrzeby utworzenia lokalnego partnerstwa wodnego. Jednocześnie wyrazili wolę rozważenia propozycji utworzenia LPW i kontynuacji tej inicjatywy w przyszłości. W trakcie spotkań zidentyfikowano problemy, opracowano analizę SWOT i wskazano potencjalne kierunki działania w zakresie infrastruktury wodnej i aktywności LPW na terenie powiatu:

1. **Priorytetem jest utrzymanie istniejącej infrastruktury – najpierw remonty potem inwestycje.**
2. **Systematyczność konserwacji cieków podstawowych.**
3. **Współpraca pomiędzy różnymi podmiotami na terenie powiatu – m.in. uzgadnianie inwestycji z SW.**
4. **Uzyskanie wzrostu dochodów SW m.in. poprzez skuteczny pobór składek od członków i egzekwowanie opłat od innych korzystających z urządzeń melioracyjnych (opłaty z dróg i osiedli wpłacane na rzecz SW).**

5. Skuteczne doradztwo na rzecz SW z zakresie pozyskiwania dotacji na cele remontowe i inwestycyjne.
6. Wpływanie na stan świadomości rolników i mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą (ochrona gruntów).

9.3 LOKALNE PARTNERSTWO WODNE UTWORZONE W ROKU 2020

18. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Nakielskiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Nakielskiego zostało utworzone 27.11.2020 r. w formie złożenia listów intencyjnych online. Partnerstwo utworzyły 19 podmiotów, a mianowicie:

- Gminne Spółki Wodne: w Nakle, w Szubinie, w Kcyni, w Sadkach, w Mroczy;
- Samorządy Gmin: Kcynia, Mroczy, Nakła n/Notecią, Sadki, Szubinie;
- Starostwo Powiatowe w Nakle n/Notecią;
- PGW Wody Polskie, nadzór Wodny w Nakle nad Notecią;
- Gospodarstwo Rolne Radzicz;
- Krajeński Park Krajobrazowy;
- Lasy Państwowe: Nadleśnictwo Runowo, Nadleśnictwo Szubin;
- Wydział Infrastruktury i Rolnictwa, Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy;
- Stowarzyszenia, Partnerstwo dla Krajny i Pałuk;
- Zespół Szkół Żeglugi Śródlądowej w Nakle nad Notecią;
- Powiatowy Zespołu Doradztwa Rolniczego w Nakle, KPODR w Minikowie.

Pierwsze walne zebranie członków Lokalnego Partnerstwa Wodnego Powiatu Nakielskiego, w wersji ONLINE, odbyło się 22.12.2020 r. Organizatorem spotkania był KPODR w Minikowie. Z uwagi na ograniczenia dotyczące organizacji spotkań związanych z pandemią COVID 19, przeprowadzono pierwsze zebranie członków Partnerstwa w formie ONLINE.

Członkami Rady Partnerstwa zostali:

1. Przemysław Leppert – GSW w Nakle.
2. Ewa Walus – Izba Rolnicza.
3. Tomasz Miłowski – Starostwo Powiatowe w Nakle.
4. Piotr Kalamon – Gmina Nakło.
5. Jacek Karmowski – GSW Sadki.

Przewodniczącym Rady Partnerstwa został wybrany Przemysław Leppert. Rolę sekretariatu Partnerstwa przyjął Gminna Spółka Wodna w Nakle.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zaproponowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. Prace melioracyjne, przebudowa, utrzymanie i konserwacja istniejących urządzeń wodnych będących w utrzymaniu GSW.
2. Budowa i modernizacja przepustów i zastawek piętrzących na ciekach wodnych, retencjonowanie wody.
3. Odtworzenie naturalnego zbiornika retencyjnego (stawu) – tereny rekreacyjne na terenie miasta Szubina, przylegające do rzek: Gąsawka i Biała Struga.
4. Konserwacja rowów gminnych, wykonanie pełnej inwentaryzacji rowów gminnych i urządzeń melioracyjnych, opracowanie diagnozy stanu rowów gminnych oraz koniecznych prac konserwacyjnych.
5. Odprowadzenia wód do cieku Rokitka z terenu gminy Nakło, Sadki i Mrocza. Zbiornik retencyjny – park 700-lecia. Zbiornik retencyjny – park Jana Sobieskiego.
6. Zbiornik retencyjny między Nakłem nad Notecią i Paterkiem z buforem parkowo-leśnym.

19. Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Sępoleńskiego

Lokalne Partnerstwo Wodne Powiatu Sępoleńskiego zostało utworzone 4.11.2020 r. w formie złożenia listów intencyjnych online. Partnerstwo utworzyło 19 podmiotów, a mianowicie:

- Gminne Spółki Wodne: w Sępólnie Krajeńskim, w Kamieniu Krajeńskim, w Więcborku, w Sośnie;
- Samorzady gmin: Sępólno Krajeńskie, Więcbork, Kamień Krajeńskiego, Sośno;
- Starostwa Powiatowe w Sępólnie Krajeńskim;
- RZGW w Gdańsku, PGW WP, Zarządu Zlewni w Chojnicach;
- Krajeński Park Krajobrazowy;
- Lasy Państwowe: Nadleśnictwo Runowo, Nadleśnictwo Lutówko;
- Rada Powiatowa Kujawsko-Pomorskiej Izby Rolniczej;
- Gminny Związek Rolników Kółek i Organizacji Rolniczych w Sępólnie Krajeńskim;
- Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, UMK w Toruniu;
- OT Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Bydgoszczy;
- Wydział Infrastruktury i Rolnictwa, Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy;
- Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Sępólnie Krajeńskim, KPODR w Minikowie.

Pierwsze walne zebranie członków Lokalnego Partnerstwa Wodnego Powiatu Sępoleńskiego, w wersji ONLINE, odbyło się 22.12.2020 r. Organizatorem spotkania był KPODR w Minikowie. Z uwagi na ograniczenia dotyczące organizacji spotkań związanych z pandemią COVID 19, przeprowadzono pierwsze zebranie członków Partnerstwa w formie online.

Członkami Rady Partnerstwa zostali:

1. Andrzej Basiński – GSW w Sępólnie Krajeńskim,
2. Tomasz Fifelski – Gmina Więcbork,
3. Jacek Nowak – GSW W Sośnie,
4. Kamil Walenciuk – Nadleśnictwo Runowo,
5. Barbara Wiśniewska – Starostwo Powiatowe w Sępólnie Krajeńskim,
6. Krzysztof Wojtkowiak – Krajeński Park Krajobrazowy.

Na Przewodniczącą Rady wybrano p. Andrzeja Basińskiego. Rolę sekretariatu Partnerstwa przyjęło Starostwo Powiatowe w Sępólnie Krajeńskim.

Główne kierunki inwestycji wodnych na terenie powiatu zaproponowane przez uczestników spotkań warsztatowych:

1. **Budowa zastawek na rowach melioracyjnych, budowa zastawek piętrzących na rowach i ciekach głównych, budowa zbiorników retencyjnych na gruntach zainteresowanych członków spółki wodnej i innych podmiotów.**
2. **Konserwacja urządzeń melioracyjnych (rowy, dreny, studnie, przepusty, wyloty itp.), renowacja rowów z odbudową faszynowania, renowacja rurociągów, odbudowa drenowania na gruntach rolników.**
3. **Bieżące utrzymanie i konserwacja istniejącej infrastruktury w tym gruntowny remont przepustów drogowych.**
4. **Przebudowa przepustów drogowych pod drogami powiatowymi, przebudowa – reprofilacja rowów drogowych.**

Uczestnicy Warsztatów dla liderów lokalnych partnerstw wodnych - 10 listopada 2022 r.

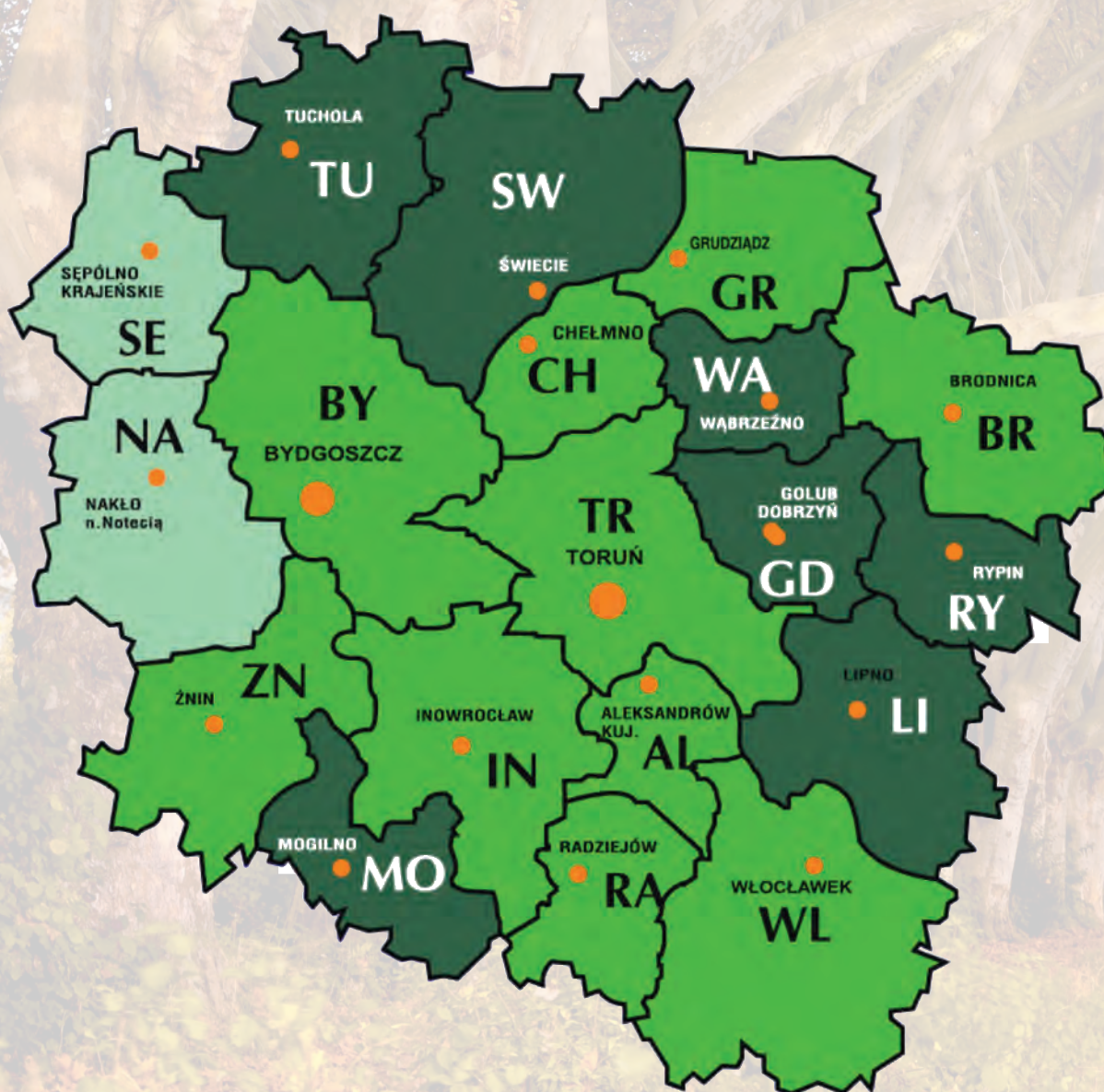

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego

89-122 Minikowo

tel. 52 386 72 00,

e-mail sekretariat@kpodr.pl, www.kpodr.pl

LPW utworzone w 2020 r.

LPW utworzone w 2021 r.
lub w trakcie uzgodnień

LPW utworzone w 2022 r.